

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Založení a vznik s.r.o. dle nové úpravy

Michal Beran

Plzeň 2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra obchodního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Založení a vznik s.r.o. dle nové úpravy

Autor: Michal Beran

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Vedoucí práce: JUDr. Anna Outlá

Pracoviště: Katedra obchodního práva

Plzeň 2014

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím pramenů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.“

Plzeň, březen 2014

.....

Michal Beran

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucí mé diplomové práce JUDr. Anně Outlé za její podnětné rady a připomínky, které mi poskytla v průběhu zpracování této diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	1
2	Základní charakteristika s.r.o.	3
2.1	Právní úprava s.r.o. z pohledu minulosti a současnosti	3
2.2	S.r.o. jako obchodní korporace	5
2.3	Organizační struktura s.r.o.	8
3	Založení s.r.o.	9
3.1	Přípravná činnost	11
3.2	Společenská smlouva	12
3.3	Obsah společenské smlouvy	13
3.3.1	Firma společnosti	14
3.3.2	Předmět podnikání nebo činnosti společnosti	17
3.3.3	Sídlo	20
3.3.4	Určení společníků	20
3.3.5	Druhy podílů	22
3.3.6	Výše vkladu a základního kapitálu	23
3.3.7	Počet jednatelů a způsob jejich jednání za společnost	26
3.3.8	Vkladová povinnost zakladatelů	28
3.3.9	Určení jednatele zakladateli společnosti	29
3.3.10	Určení správce vkladu	29
3.3.11	Nepeněžitý vklad	30
3.3.12	Fakultativní náležitosti společenské smlouvy	30
3.4	Vklady a jejich správa	31
3.4.1	Pojem vkladu	31
3.4.2	Předmět vkladu	33
3.4.2.1	Vklad peněžitý	33
3.4.2.2	Vklad nepeněžitý	34
3.4.3	Správce vkladu a splnění vkladové povinnosti	39
3.4.3.1	Vkladová povinnost	39
3.4.3.2	Správce vkladu	40
3.4.3.3	Splnění vkladové povinnosti	41
3.4.3.4	Převod vlastnického práva	44
4	Vznik s.r.o.	47

4.1	Jednání před vznikem společnosti	47
4.2	Obchodní rejstřík	49
4.3	Návrh na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku	52
4.4	Zápis s.r.o. do obchodního rejstříku	56
4.5	Notář jako alternativa pro přímý zápis	58
4.6	Následky vzniku s.r.o.....	61
5	Komparace české právní úpravy se zahraniční právní úpravou	63
5.1	Slovenská právní úprava s.r.o.	63
5.2	Založení a vznik s.r.o. na Slovensku	64
5.3	Societas Privata Europaea.....	69
6	Závěr	72
	Resumé.....	75
	Přehled použitých pramenů.....	76

Seznam použitých zkratk

ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZVR	Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
SPE	Societas Privata Europaea
ARES	Administrativní registr ekonomických subjektů

1 Úvod

Problematiku dvoufázovosti vzniku společnosti s ručením omezeným si autor této diplomové práce vybral jednak kvůli tomu, že se jedná o jednu z nejrozšířenějších právních forem obchodních společností v České republice, které jsou zakládány malými a středními podnikateli, a jednak z vlastního zájmu o tuto společnost, kdy impulsem pro výběr tohoto tématu byla nově vzniklá právní úprava dopadající právě i na s.r.o. a její založení a vznik. Je tak možné zpracovat téma, o kterém díky teprve nedávné účinnosti nových soukromoprávních zákonů ještě nebylo hlouběji pojednáno.

Za hlavní cíl si autor práce klade především uceleně pojednat o procesu vedoucím ke vzniku této právní formy obchodní společnosti, tudíž bude věnována pozornost především úseku počínajícího ideou o založení s.r.o. a končícího zápisem s.r.o. do obchodní rejstříku, kdy společnost získává právní osobnost a stává se z ní právní subjekt, který může nabývat práva a povinnosti. Přestože ústředním tématem této práce je založení a vznik s.r.o., nebude vynechána možnost pojednat o společnosti s ručením omezeným v rovině obecné, kde se autor práce pokusí nastínit, jaké jsou její historické kořeny, co je pro tuto kapitálovou společnost typické a jaká je organizační struktura této společnosti.

Za žádoucí považuje autor ve své práci též upozornit na základní změny, které nám přinesla rekonstrukce soukromého práva v oblasti zakládání s.r.o. Vzhledem k tomu, že se o tomto tématu bude pojednávat podle úpravy nové, tak i postup, který je zvolen, bude tomuto zadání odpovídat. Autor práce se tedy pokusí provést rozbor problematiky tak, aby odpovídala nové právní úpravě, avšak současně s tímto postupem bude komparováno s právní úpravou předchozí, kdy budou zdůrazněny rozdíly, které jsou pro založení a vznik s.r.o. zásadní. V souladu s tím se proto jako stěžejní cíl nabízí v této práci objasnit stanovení minimální výše vkladu, volnost zakladatelů společnosti při výběru znalce, který oceňuje nepeněžitý vklad, a novinku přímých zápisů notářem.

S ohledem na rekonstrukci soukromého práva bude mezi hlavní metody, které v průběhu vypracování diplomové práce budou používány, patřit metoda komparativní, deskriptivní, analytická a historická. Potřebná analýza bude provedena např. u společenské smlouvy a jejích obligatorních náležitostí, jenž musí být nedílnou součástí tohoto zakladatelského právního jednání, neboť právě úspěšné založení společnosti s ručením omezeným je zásadním předpokladem pro vznik takové korporace.

Jelikož společnost s ručením omezeným získává právní osobnost až zápisem do obchodního rejstříku, není možné, aby disponovala s předměty vkladů, které byly vkladateli do společnosti vneseny, neboť takto může činit až poté, co společnost vznikne. Z toho plyne nutnost pověřit správou těchto vkladů jinou osobu, která by takové záležitosti obstarávala. Takovou osobu zákon o obchodní korporacích nazývá správce vkladů. Poněvadž jsou vkladatelé povinni splnit vkladovou povinnost, resp. její poměrnou část, ještě před vznikem společnosti, považuje autor práce rovněž za vhodné, přestože je nově minimální výše vkladu u s.r.o. stanovena na 1 Kč, se i této problematice věnovat podrobněji. Dalším důvodem, proč se autor vklady zabýval v širším rozsahu, je skutečnost, že některé z obligatorních náležitostí společenské smlouvy se této oblasti přímo dotýkají.

V závěru práce bude porovnávána naše právní úprava založení a vzniku s.r.o. s právní úpravou na Slovensku, která prozatím neprošla rozsáhlejší změnou. Zakládání s.r.o. na Slovensku se velmi podobá zakládání s.r.o. v České republice před účinností nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. V poslední řadě se bude autor práce snažit vyložit úpravu založení a vzniku evropské soukromé společnosti, která je prozatím obsažena jen v návrhu nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti.

2 Základní charakteristika s.r.o.

2.1 Právní úprava s.r.o. z pohledu minulosti a současnosti

Společnost s ručením omezeným byla na rozdíl od akciové společnosti, která vznikla postupným historickým vývojem na přelomu středověku a novověku, tvořena svou podstatou uměle (rozhodnutím zákonodárcovým). Po vytvoření takovéto formy obchodní společnosti bylo již voláno obchodní praxí sjednoceného Německa 2. poloviny 19. století. Mezi hlavní požadavky, které odůvodňovaly potřebu vytvořit tuto formu obchodní společnosti, patřilo omezení rozsahu ručení společníků (v poměru k osobním společnostem) a jednoduchost vnitřní struktury (ve srovnání s akciovou společností), proto se někdy uvádí, že společnost s ručením omezeným vznikla jako „reformovaná komanditní společnost bez komplementářů“, nebo též jako „mladší sestra“ akciové společnosti. Zákon o společnosti s ručením omezeným byl pak Říšským sněmem schválen roku 1892. Drtivá většina tehdejších významných komerciantů se proti svému projektu postavili krajně odmítavě. Přestože byl zákon právní vědou odmítán, k jeho přípravě, schválení a následnému uvedení do praxe nakonec došlo. Tento typ obchodní společnosti se v praxi ujal velmi rychle, kdy jenom ve Spolkové republice Německo překročil v devadesátých letech 20. století počet 500 000. V celé řadě dalších států se stal německý zákon vzorem právní úpravy.¹

Podobně jako v dalších zemích byly i v Rakousko-Uhersku zahájeny kodifikační práce na právní úpravě s.r.o., které v roce 1906 vyústily k přijetí zákona č. 58/1906 ř. z., o společnostech s ručením obmezeným, který s.r.o. velmi důkladně (v celkem 127 paragrafech) upravoval. Ovšem zákon v Rakousku-Uhersku neplatil všeobecně. Tento právní předpis byl účinný pouze v neuherské části říše. Oproti Německu byl tento zákon přivítán valnou většinou tehdejších komerciantů. Tento typ společnosti se v podmínkách Rakousko-Uherska dočkal velkého úspěchu, neboť s.r.o. začaly vznikat v hojném počtu, čemuž také napomáhal jejich velmi výhodný daňový režim a též neexistence koncesního režimu.²

Vznik společnosti s ručením obmezeným byl podmíněn zápisem této společnosti do obchodního rejstříku u obchodního soudu, v jehož obvodě se nacházelo sídlo společnosti.

¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s. 1-2

² Tamtéž, s. 2-3

Aby společnost byla zapsána do obchodního rejstříku, bylo k jejímu zápisu nutné doložit založení společnosti společenskou smlouvou a ustanovení jejích jednatelů, přičemž společenská smlouva musela být též osvědčena notářským aktem. Obligatorními náležitostmi byla firma a sídlo, předmět podniku, výše kmenového kapitálu a také výše vkladu, jenž musel být společníkem splacen na kmenovou jistinu, proto byl označován jako vklad kmenový.³

První československá republika recipovala tuto právní úpravu s.r.o. beze změny, kdy až do roku 1951, kromě jedné novelizace, která zrušila zvýhodněný daňový režim, a dalších dvou, které však právní úpravu s.r.o. v zásadě neměnily, zůstala v podstatě zachována. V roce 1951 forma s.r.o. zaznamenala konec, neboť nabyl účinnosti zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, který úpravu s.r.o. bez dalšího zrušil. V případě, že některé ze s.r.o. ještě stále přetrvávaly, byly zrušeny (ex lege). Tento trend, jenž likvidoval obchodní právo a přetvářel v právo hospodářské, byl dovršen přijetím zákona č. 109/1964 Sb., hospodářského zákoníku. Z právního řádu československého státu na dobu 40 let s.r.o. tímto zmizely. Jako nutné provizorium (do přijetí nové kodifikace) se obnova s.r.o. dočkala svého návratu až s přijetím poslední novely hospodářského zákoníku, která upravovala s.r.o. na pouhých 6 paragrafech. Až zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, přinesl novou podrobnější právní úpravu s.r.o., která i přes některé legislativní nedostatky nevedla k poklesu oblíbenosti s.r.o.⁴

Mezi hlavní prameny upravující společnost s ručením omezeným lze nyní zařadit nový občanský zákoník (NOZ), neboli zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který se stal středobodem soukromého práva. Zároveň bylo v rámci rekodifikace rozhodnuto o zrušení obchodního zákoníku, kdy spolu s tímto předpisem byla zrušena podstatná část ustanovení obchodního zákoníku a současně byla některá přenesena do NOZ. Avšak pro právní úpravu obchodních společností a družstev byl vyhrazen zvláštní zákon, a to zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), který představuje druhou část rekodifikace práva soukromého navazující na NOZ. Tento zákon je zvláštním právním předpisem, který se týká pouze uzavřeného počtu právnických osob, tedy obchodních korporací. Přestože zákon upravuje základní podmínky fungování obchodních

³ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 642

⁴ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s. 4-6

korporací, neobsahuje všechny tyto podmínky. Takové podmínky jsou pak řešeny na obecnější úrovni v NOZ nebo na úrovni specifitější, kterou lze hledat především ve zvláštních zákonech, např. v zákoně a veřejných rejstřících nebo v zákoně o přeměnách obchodních společností.⁵

Současná právní úprava společnosti s ručením omezeným obecně zohledňuje úpravu švýcarskou, německou nebo také rakouskou, přičemž nevynechává ani zákon o společnostech s ručením omezeným č. 58 z roku 1906, který byl platný na území ČSR až do roku 1950. Vzhledem k vývoji evropského korporálního práva se pokouší též aktuálně reagovat na návrh Nařízení o statutu evropské soukromé společnosti a na právní úpravy států, jako jsou Francie, Itálie a Velká Británie. Snaha reagovat na střet jednotlivých jurisdikcí, kdy členské státy si právní úpravu subjektů obchodního práva samy reglementovaly, přičemž nebyly nuceny zároveň zohledňovat okolní právní úpravy, se promítá do různých reformulací či nových řešení, které jsou způsobeny okolnostmi existujícími v členských státech Evropské unie (EU). Avšak judikatura Evropského soudního dvora se zabývala otázkami volného pohybu osob a služeb, kdy zamezuje, aby jednotlivé členské státy mezi sebou navzájem neuznávaly právní osobnost obchodních společností, které se od sebe v daných státech liší. Zákon o obchodních korporacích (ZOK) se při využití možnosti zjednodušit právní úpravu společnosti s ručením omezeným tak snaží zvýšit konkurenceschopnost této obchodní společnosti v rámci právních řádů EU.⁶

2.2 S.r.o. jako obchodní korporace

Podobně jako ostatní obchodní společnosti je i společnost s ručením omezeným v českém právu právnickou osobou, tj. samostatným subjektem práva, jenž je odlišný od osob svých společníků.⁷ Jako právnická osoba má společnost s ručením omezeným právní osobnost, tedy způsobilost mít práva a povinnosti, a to od svého vzniku do svého zániku. Ustavuje se zakladatelským právním jednáním, které určí způsob a rozsah rozhodování členů

⁵ Zákon o obchodních korporacích: Zrušení obchodního zákoníku. MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI ČR. *Nový občanský zákoník* [online]. © 2013–2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/obchodni-korporace/obecne/>

⁶ HAVEL, Bohumil et al. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, s. 83-84.

⁷ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 169

statutárního orgánu. Vůle právnické osoby je projevována jednajícími osobami, které nyní jednají za právnickou osobu, nikoliv jejím jménem. Právnická osoba tak navenek jedná nepřímou, neboť to již není s.r.o., jenž vlastním právním jednáním nabývá práva a bere na sebe povinnosti, ale fyzické osoby, která za ni jednají. Vznik s.r.o. je spojen s okamžikem jejího zápisu do obchodního rejstříku.⁸

Vzhledem k základním rysům společnosti lze tuto společnost zařadit mezi společnosti kapitálové, přestože v některých ohledech vykazuje znaky, jež připomínají společnost osobní. Společnost s ručením omezeným stojí na pomezí kapitálových a osobních společností, kdy v sobě spojuje výhody, jež jsou charakteristické pro obě uvedené skupiny. Jako umělý výtvar zákonodárce vzešla společnost s ručením omezeným z myšlenky, že reforma společnosti osobní a akciové by nestačila požadavkům praktického života, a proto je zapotřebí, aby zde byla ještě jedna společnost, která by výhody těchto společností spojovala a nevýhody naopak vylučovala.⁹

V nové úpravě, jež je obsažena v zákoně o obchodních korporacích, jsou pod pojmem obchodní korporace zahrnuty obchodní společnosti a družstva. Dále zde zákon výslovně společnosti rozděluje na kapitálové, osobní a evropskou společnost a evropské hospodářské sdružení, přičemž tedy do kapitálových přímo řadí společnost s ručením omezeným a akciovou společnost a do osobních veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost.¹⁰

Právní forma s.r.o. je velmi oblíbená a rozšířená forma mezi drobnými a středními podnikateli. Právní úprava s.r.o. je převážně založena na dispozitivních normách, které umožňují variabilní řešení vnitřního uspořádání společnosti a postavení společníků. Pro tuto společnost je dále charakteristické, že společníci za dluhy společnosti ručí společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili svou vkladovou povinnost podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli vyzváni věřitelem k plnění. Stejně jako pro akciovou společnost, která je typickou kapitálovou společností, tak i pro společnost s ručením omezeným platí, že má povinně vytvořený základní kapitál, který je tvořen souhrnem všech vkladů společníků. V tomto ohledu došlo však v nové úpravě k určité změně, kterou se autor

⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 646-647

⁹ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 167-168

¹⁰ § 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

práce zabývá níže. Na rozdíl od osobních společností je zde tedy majetková účast společníků na podnikání společnosti, kdy společníci nejsou povinni k osobní účasti na společnosti, nýbrž jsou povinni vložit do společnosti majetkový vklad. Další odchylkou od osobních společností je zřízení i jiných orgánů než statutárních, jakou jsou například valná hromada či dozorčí rada.¹¹ Znakem kapitálových společností je též princip vázaného členství společníka, který umožňuje změnu v osobě společníka, aniž by zároveň došlo ke zrušení a zániku společnosti (převodem či přechodem obchodního podílů). U osobních společností se hovoří o členství trvalém.¹²

V souhrnu lze mezi přední rysy kapitálových společností tedy zařadit omezené ručení společníků za závazky obchodní společnosti, absenci omezení počtu společníků (současná úprava odstranila pravidlo starého obchodního zákoníku, že společnost s ručením omezeným nesmí mít více než 50 společníků), zákonnou vkladovou povinnost, povinný základní kapitál, absenci povinnosti společníků se osobně podílet na činnosti společnosti a na výkonu působnosti statutárního orgánu, zákonnou povinnost zřídit předepsané orgány či právo zřídit také další orgány.¹³

Obchodním korporacím jsou vlastní 4 atributy, označované jako identifikační znaky, které odlišují konkrétní právnickou osobu od osob jiných, čímž se právnická osoba stává nezaměnitelnou. Mezi tyto identifikační znaky se řadí název, sídlo, identifikační číslo a daňové identifikační číslo. O firmě a sídle společnosti s ručením omezeným pojednává autor níže. Identifikační číslo, neboli zkráceně IČO, je přidělováno s.r.o. rejstříkovým soudem při prvozápisu do obchodního rejstříku. V zákoně č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, je upravena tvorba tohoto identifikačního čísla.¹⁴ Identifikační číslo je číselný kód sloužící k identifikaci a evidenci subjektů, které provozují podnikatelskou činnost, pro účely státní statistické služby.¹⁵ Pro potřeby správy daní poplatků je společnosti přiděleno také daňové identifikační číslo (DIČ), což je poslední

¹¹ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 169-171

¹² DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s. 13-14

¹³ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 178

¹⁴ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 648-649

¹⁵ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s. 37

identifikační znak, přičemž se jedná o číselný identifikační kód. DIČ je přiděleno správcem daně (místně příslušným finanční úřadem) poté, co je provedena registrace společnosti.¹⁶

2.3 Organizační struktura s.r.o.

Organizační struktura předpokládaná ZOK je strukturou jednoduchou. Za nejvyšší orgán společnosti lze označit valnou hromadu, jejíž funkci případně nahrazuje jediný společník s.r.o., který v takovém případě vykonává její působnost sám. Od společníků se předpokládá především splnění jejich vkladové povinnosti a také výkon jejich hlasovacích práv na valné hromadě. Avšak aktivní účast společníků na podnikatelské činnosti společnosti se nezbytně nepředpokládá. Statutárním orgánem společnosti je jednatel, kterému náleží zástupčí oprávnění, tvořící tzv. obchodní vedení a vlastní statutární činnost. V případě, že je jednatelů více, pak je statutárním orgánem každý jednatel samostatně. Jednání statutárního orgánu dle nové úpravy již není jednání společnosti, ale jedná se o zastoupení, kdy jednatel jedná za danou společnost vůči třetím osobám. Obchodním vedením se pak naplňuje předmět podnikání činnosti. Fakultativně se u společnosti s ručením omezeným zřizuje dozorčí rada, jestliže tak bude stanoveno ve společenská smlouvě, neboť dozorčí rada není zákonem předpokládána jako povinný orgán této formy společnosti.¹⁷

¹⁶ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 649

¹⁷ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 181

3 Založení s.r.o.

Založení právnické osoby (jako projev soukromé vůle zakladatelů) je v NOZ kryto termínem „ustavení“, které pod sebe zároveň zahrnuje také i zřízení právnické osoby působením veřejné moci (zákonem či rozhodnutím orgánu veřejné moci) nebo jiným způsobem (např. u společenství vlastníků jednotek). Osvědčená dvoufázovost ustavování právnických osob je v NOZ zachována. Tento obecný model ustavování právnických osob, který se tedy projevuje ve dvou fázích, spočívá v jejich založení soukromoprávním jednáním či zřízení veřejnoprávním rozhodnutím, jako první fáze, a v jejich vzniku, jako druhé fáze. Zakladatelský úkon, jenž vznikl ze soukromé iniciativy, je NOZ nazýván „zakladatelské právní jednání“, čímž se dle okolností rozumí buď smlouva, nebo zakládací listina. Je tak upuštěno od dosavadního termínu „zakladatelský dokument“, kdy důvodem této změny bylo důslednější terminologické vystižení samotného úkonu založení, neboť slovo „dokument“ značí pouze doklad o tom, že se taková jednání udála.¹⁸

Nová terminologie ustavení právnické osoby podle NOZ je v podstatě totéž, co založení podle dosavadní právní úpravy. Zakladatelské právní jednání, jako jeden z titulů pro ustavení právnické osoby, je podkladem pro další právní skutečnost, tj. zápis do veřejného rejstříku (v případě s.r.o. do obchodního rejstříku). Teprve až na jeho základě právnická osoba, tedy i společnost s ručením omezeným, vzniká. Jako každé právní jednání musí mít i zakladatelské právní jednání náležitosti dle § 545 a násl. NOZ. Speciálně k zakladatelskému právnímu jednání jsou uvedeny náležitosti v § 123 NOZ, které představují základní pojmové znaky právnické osoby, tj. pojmenování, určení jejího sídla a účelu.¹⁹ Pro zakladatelské právní jednání, jímž se zakládá společnost s ručením omezeným, jsou v ZOK uvedeny též další náležitosti.

Společnost s ručením omezeným je kapitálovou společností, kterou lze založit i za jiným účelem než podnikatelským, kdy v takovém případě není nutné při vzniku společnosti dokládat průkaz živnostenského oprávnění či jiného oprávnění podle jiného zákona.²⁰ Ovšem v souladu s ustanovením § 421 odst. 1 NOZ je společnost s ručením omezeným bez

¹⁸ ELIÁŠ, Karel et al. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, s. 117

¹⁹ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 118-418]*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 15

²⁰ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 12-13

ohledu na konkrétní účel jejího založení považována za podnikatele, jestliže je jako právnická osoba zapsána v obchodním rejstříku. V takovém případě právní nauka často užívá označení „podnikatel podle formy“. Avšak i užití této formy obchodní společnosti má své meze a nelze ji využít pro provozování veškerých činností (např. ve vztahu k provozování pojišťoven, zajišťoven a bank).²¹ Z hlediska založení společnosti s ručením omezeným je nutné se zaměřit především na způsob zakládání společnosti, osoby, které mohou společnost založit a právní skutečnost, jež se společnost zakládá. Lze hovořit o třech základních způsobech, jak se zakládají společnosti. Jedná se o volný model zakládání, koncesní model zakládání a normativní (registrační) model zakládání, přičemž normativní model se uplatňuje i v českém právu. V případě uplatnění tohoto modelu postačuje k založení společnosti uzavření společenské smlouvy (ve formě notářského zápisu), kdy ovšem společnost vzniká až zápisem do veřejnoprávní evidence (obchodního rejstříku). Zakladateli s.r.o. mohou být fyzické osoby a rovněž právnické osoby, a to jak české, tak zahraniční.²² Právní skutečností, jež se s. r. o. zakládá, je společenská smlouva, v případě více zakladatelů, anebo zakladatelská listina, jestliže tuto společnost zakládá jediný zakladatel.²³ Tato zakladatelská právní jednání musí mít i nadále vždy písemnou formu.²⁴ V obou případech je vyžadována forma veřejné listiny, čímž se rozumí notářský zápis.²⁵ Zákon o obchodních korporacích též zrušil omezení, že společnost s ručením omezeným s jediným společníkem nemůže být jediným zakladatelem jiné společnosti s ručením omezeným. Zrušeno bylo též ustanovení, že jedna fyzická osoba může být jediným společníkem nejvýše ve třech společnostech s ručením omezeným. A v poslední řadě bylo vypuštěno i omezení, že společnost může mít nejvíce padesát společníků. Odstraněním těchto omezení tak odpadá zákaz řetězení, čímž tedy nově bude moci být jedna osoba jediným společníkem v neomezeném množství společností s ručením omezeným.

²¹ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 177

²² ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 12-13

²³ § 8 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

²⁴ § 123 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁵ § 776 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

3.1 Přípravná činnost

Za primární předpoklad založení právnické osoby je pojetí určité idey o jejím založení, neboť bez takové idey by nebylo ničeho. Jestliže tu taková idea pak je, následuje obvykle přípravná činnost, která se koná z iniciativy jednotlivce nebo skupiny osob. Z této přípravné činnosti pak vzejde obchodní záměr (podnikatelský plán, plán činnosti). Platné právo tuto problematiku neupravuje, neboť se jedná spíše o otázky obchodní a organizační než právní. Nicméně každý zakladatel, který chce danou společnost založit, by se měl nad těmito otázkami pečlivě zamyslet, protože nenaplnění tohoto výchozího předpokladu směřuje k neúspěchu celého projektu. Je tedy velmi žádoucí, pokud má být projekt úspěšný, aby byly zakladateli zváženy především tyto okolnosti:

1. jakými výchozími prostředky (finančními a majetkovými) bude společnost disponovat,
2. s jakou konkurencí se společnost bude muset utkat,
3. jestli ekonomické kalkulace odpovídají realitě,
4. jaké možnosti má společnost při využití obchodních vazeb a styků,
5. jakým způsobem a čím se společnost může na trhu prosadit,
6. jaký má společnost výsledný ekonomický plán,
7. jaké reálné šance má společnost proto, aby dosáhla na potřebné bankovní úvěry atd.²⁶

Velkým rizikem je stavění obchodního záměru společnosti na nejistých výchozích informacích, tudíž lze doporučit, aby shromažďování a prověřování pravdivosti potřebných informací byla věnována zvláštní pečlivost. Vždy je při zpracování takového projektu třeba zvážit, jestli je nutné přistoupit k podrobným ekonomickým kalkulacím, anebo jestli si lze vystačit s jednoduchým projektem bez složitých ekonomických kalkulací, neboť i jakákoli drobnější výchozí chyba se může časem proměnit v obrovský problém s fatálními důsledky.²⁷

Při přípravě založení společnosti je možné uzavřít tzv. předběžnou smlouvu, která se označuje též přípravná smlouva. I přestože se jedná platnému právu o institut neznámý, není zde překážka k jejímu uzavření. Uzavření této smlouvy lze naopak spíše považovat za

²⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s. 69-70

²⁷ Tamtéž, s. 70

vhodné předběžné ujednání budoucích zakladatelů, neboť se tak šetří čas a prostředky. Budoucí zakladatelé již při jednání o uzavření předběžné smlouvy projeví své názory a poté, jestliže se na všem potřebném dohodnou, nebude již uzavření vlastní společenské smlouvy příliš složité. Tímto se předejde případným sporům, které by se projeví až při sestavování vlastní společenské smlouvy. Jestliže se mezi účastníky projeví vážné rozpory již ve fázi uzavírání přípravné smlouvy, lze takovéto signály považovat za ukazatele k tomu, aby došlo k zásadní korektuře celého projektu, případně k novému zpracování projektu.²⁸

3.2 Společenská smlouva

Po ukončení přípravných prací na založení společnosti, tedy poté, co se budoucí zakladatelé společnosti sjednotili na všech otázkách, přichází na řadu vlastní akt založení s.r.o., tj. sestavení společenské smlouvy.²⁹ Společenská smlouva je na rozdíl od zakladatelské listiny právním jednáním dvoustranným či vícestranným. Zakladatelská listina je tedy jednostranným právním jednáním. Za zvláštní rys společenské smlouvy lze považovat skutečnost, že nezavazuje pouze účastníky této smlouvy, ale také osobu, která ji neuzavřela, tj. samotnou společnost. Založením s.r.o. pak vzniká mezi společníky smluvní poměr, v němž jsou navzájem vázáni právy a povinnostmi. Společnost v této fázi v zásadě nemá účinky vůči třetím osobám. To ale neplatí do všech důsledků, neboť je zde možnost uskutečňovat určitá právní jednání jménem vznikající společnosti, přestože s.r.o. jako právní subjekt ještě neexistuje.³⁰

Podle § 3 odst. 3 ZOK se společenskou smlouvou u společnosti s ručením omezeným rozumí i stanovy a zakladatelská listina.³¹ Stejně pravidlo platí i pro tuto diplomovou práci, nestanoví-li autor práce jinak. Zakladatelská listina je jednostranné právní jednání, kdy je společnost založena rozhodnutím jediného zakladatele, tudíž lze pojmově vyloučit, aby se tak stalo na základě smlouvy. Co platí o společenské smlouvě, platí též pro zakladatelskou listinu. Za existence společnosti může dojít k situaci, že do původně jednočlenné společnosti přistoupí společník nový. V takovém případě se zakladatelská listina mění na společenskou smlouvu. Pokud by se tak stalo v opačném případě, tedy, že by v původně vícečlenné

²⁸ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s. 70

²⁹ Tamtéž, s. 74

³⁰ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 91

³¹ § 3 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

společnosti zůstal jen jediný společník, pak by se společenská smlouva změnila na zakladatelskou listinu. Stanovy, jenž mohou upravovat vnitřní organizaci společnosti či jiné otázky určené ve společenské smlouvě, jsou ve společnosti s ručením omezeným dokumentem fakultativním. Jestliže společenská smlouva o stanovách mlčí, je jejich vydání nepřípustné.³²

Právní jednání, která se týkají založení a vzniku s.r.o., vyžadují podle § 6 odst. 1 ZOK písemnou formu s úředně ověřenými podpisy, jinak jsou neplatná, přičemž soud by v takovém případě přihlédl k této neplatnosti i bez návrhu.³³ Společenská smlouva vyžaduje pro založení s.r.o. formu veřejné listiny, tedy formu notářského zápisu, který je zápisem o právním jednání. Tento notářský zápis musí dle § 63 notářského řádu obsahovat:

- a) *„místo, den, měsíc a rok jednání,*
- b) *jméno a příjmení notáře a jeho sídlo,*
- c) *jméno, příjmení, bydliště a datum narození účastníků a jejich zástupců, svědků, důvěrníků a tlumočnicků,*
- d) *prohlášení účastníků, že jsou plně svéprávní,*
- e) *údaj, jak byla ověřena totožnost účastníků, svědků, důvěrníků a tlumočnicků,*
- f) *obsah jednání,*
- g) *údaj o tom, že byl zápis po přečtení účastníky schválen,*
- h) *podpisy účastníků nebo jejich zástupců, svědků, důvěrníků a tlumočnicků,*
- i) *otisk úředního razítka notáře a jeho podpis.“*

Podle zákona o ověřování jsou úřední ověření podpisu (neboli legalizaci) oprávněny provádět obecní úřady, újezdní úřad, držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky. Dále jsou oprávněni provádět legalizaci advokáti a notáři.³⁴

3.3 Obsah společenské smlouvy

Společenská smlouva (resp. zakladatelská listina) jako zakladatelské právní jednání musí obsahovat určité náležitosti. Tyto obsahové náležitosti mohou být obligatorní nebo fakultativní. Za povinné náležitosti společenské smlouvy, plynoucí z § 123 NOZ a zejména

³² DVORŮŽEK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s. 81

³³ § 6 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

³⁴ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 91

z § 146 ZOK, lze označit takové náležitosti, které zakladatelské právní jednání obsahovat podle právních předpisů musí. Fakultativními náležitostmi společenské smlouvy je třeba rozumět úpravu těch otázek, u nichž je k tomu zákonem o obchodních korporacích výslovně nabádáno, anebo úpravu těch otázek, u kterých ZOK výslovně nenabádá, ale zároveň možnou úpravu ve společenské smlouvě nevylučuje.³⁵

3.3.1 Firma společnosti

Jednou z povinných náležitostí společenské smlouvy je v souladu s ustanovení § 123 odst. 1 NOZ firma. Občanský zákoník definuje obchodní firmu jako název, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodní rejstříku. Obchodní firma se skládá ze dvou částí, kdy první částí je tzv. kmen. Samotný kmen lze rozlišovat na kmen osobní, věcný, fantazijní či smíšený. Volba tohoto kmenu je z velké části ponechána na vůli společníků, přičemž je potřeba věnovat pozornost zásadám vyplývajícím z ustanovení občanského zákoníku. Mezi takové zásady lze zařadit zásadu priority, kdy obchodní firmě se přiznává vyšší míra právní jistoty, než názvu podnikatele, který v obchodním rejstříku zapsán není. Tomu, kdo tedy firmu použil jako první, pak náleží ochrana práv k obchodní firmě. Dalšími zásadami je zásada jedné obchodní firmy, ze které vyplývá, že podnikatel nesmí mít více obchodních firem, a zásada nezaměnitelnosti firmy, která vyjadřuje požadavek, že firma podnikatele nesmí být zaměnitelná s firmou jiného podnikatele, přičemž pro posouzení, jestli je daná firma zaměnitelná, je rozhodující hledisko člověka s průměrnými znalostmi a průměrnou rozumovou vyspělostí. Též by měla být dodržena zásada zákazu klamavosti firmy, jenž klade důraz na to, aby obsah firmy vypovídal o předmětu činnosti a její právní formě, přičemž o předmětu činnosti by měl vypovídat kmen firmy a o právní formě zase dodatek firmy.³⁶ Název může být klamavý z několika důvodů. Může se jednat o porušení nekalosoutěžního jednání (vyvolání nebezpečí záměny) nebo může být klamavost posuzována i v rovině obecné, kdy klamavost není zapovězena pouze v rovině hospodářské jako jedna ze skutkových podstat nekalosoutěžního jednání. Klamavost se tak může vztahovat vůči komukoliv, tedy i osobě jiné než spotřebiteli. Klamavost nesmí působit ani

³⁵ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 185

³⁶ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 179

ve vztahu k samotné právnické osobě, ani ve vztahu k předmětu její činnosti. Lze tak říci, že se nejedná pouze o ochranu poskytované režimem nekalosoutěžního jednání, ale o ochranu absolutní.³⁷ Dalším principem je princip individualizační, který zvýrazňuje smysl obchodní firmy, tedy vyžaduje dostatečné a určité odlišení právní osobnosti podnikatele (jako právnické osoby) od jiných subjektů. Zásada pravdivosti firmy zase klade důraz na to, aby firma společnosti neobsahovala nepravdivé údaje, např. obchodní firma *První strojírenská, s.r.o.* by nemohla takto znít, pokud by se ve skutečnosti jednalo o reklamní agenturu. Též by měla být při tvorbě obchodní firmy dodržena zásada přiměřenosti. V tom případě by neměla např. malá společnost, která má pouze 5 zaměstnanců, nést označení *První internacionální finanční korporace, s.r.o.* A nakonec musí být jednoznačným způsobem umožněna identifikace konkrétního subjektu a jeho dostatečné odlišení od subjektů jiných, tudíž by obchodní firma měla být vždy jasná a dostatečně určitá.³⁸

Jak již bylo výše uvedeno, kmen firmy může být osobní, věcný, fantazijní či smíšený. Podle tohoto je možné diferenciovat firmy na firmy osobní, věcné, fantazijní či smíšené. Firmou osobní se má na mysli firma, ve které je použito³⁹ jméno člověka, k němuž má společnost dle § 133 odst. 1 NOZ zvláštní vztah. Takové jméno v názvu právnické osoby lze užít jen se souhlasem člověka, je-li živ. V případě, že člověk, jehož jména má být v názvu společnosti užito, zemřel, aniž dal k tomuto užití souhlas, je nutné si vyžádat souhlas jeho manžela. Pokud manžela není, pak se vyžaduje souhlas zletilého potomka, a jestliže není ani jeho, tak souhlas předka.⁴⁰ Tyto osoby nerozhodují tedy společně, ale postupně podle toho, jestli jsou naživu, a to v přesně určené posloupnosti. Z toho vyplývá, že není možné užít jméno člověka, pokud by nebyl jím nebo někým z uvedené posloupnosti (v případě jeho smrti) dán souhlas. Zákon tak vyžaduje splnění dvou podmínek pro užití jména člověka, tj. zvláštní vztah právnické osoby k tomuto člověku a souhlas, který může být osobou, jež ho udělila, též odvolán. Může nastat situace, kdy ale bude dán souhlas jednoho a nesouhlas jiného zletilého potomka (stejně tak může být u předků). Stane-li se tak, pak pro užití jména člověka postačí souhlas jednoho z několika zletilých potomků (resp. předků). Ochrana je poskytována ustanovením § 133 odst. 2 NOZ, ze kterého plyne, že rodina, která je užitím

³⁷ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář* : [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 37

³⁸ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, 28-29

³⁹ Tamtéž, s. 30

⁴⁰ § 133 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

tohoto příjmení ohrožena (ve smyslu § 78 odst. 3 NOZ), se může při takovém ohrožení a neoprávněném zásahu do příjmení domáhat ochrany. Vždy zde však musí být důvod, který spočívá v důležitém zájmu na ochraně rodiny.⁴¹ Samostatně se této ochrany může domáhat manžel nebo jiná osoba, která je dotčenému blízká, přestože do jejich práva ke jménu přímo zasaženo nebylo.⁴² Pro upřesnění „*jménem člověka je jeho osobní jméno a příjmení, popřípadě jeho další jména a rodné příjmení, která mu podle zákona náležejí*“⁴³, a „*jménem právnické osoby je její název*“⁴⁴.

NOZ zároveň právnickým osobám, jenž jsou v určitém vzájemném vztahu, umožňuje, aby ve svém názvu měly i některé shodné prvky. Tento příznačný prvek je však možné použít pouze se souhlasem jiné právnické osoby, kdy k takovému užití příznačného prvku musí být dán důvod, pramenící v jejich vzájemném vztahu. Nepostačí, aby veřejnost pouze nabyla dojmu, že tyto právnické osoby jsou ve vzájemném vztahu, ale je nutné, aby je byla schopna i odlišit. Podobně jako v úpravě provedené § 133 NOZ je i zde potřeba splnit určité podmínky. Mezi tyto podmínky patří zvláštní vztah mezi právnickými osobami a souhlas jiné právnické osoby, jejíž příznačný prvek má být pro název užit. Souhlas, který byl jinou právnickou osobou udělen, je možné též odvolat.⁴⁵

Věcná firma v sobě obvykle skrývá odkaz na předmět nebo činnost podnikání. Příkladem věcné firmy by mohlo být *Stavební montáže, s.r.o.*, z čehož lze dovodit, že společnost podniká v oboru stavebnictví. Pro fantazijní obchodní firmu je charakteristické, že je čistě účelově vymyšlena. Neopírá se tak o žádný reálný základ, obvykle je jejím účelem pouze snaha upoutat pozornost (např. *První transnacionální korporace, s.r.o.*). Pokud by došlo ke kombinaci výše uvedených variant, jednalo by se o firmu smíšenou.⁴⁶

Dodatek, který je druhou částí obchodní firmy, ukazuje na typ konkrétní obchodní korporace. V případě dodatku firmy ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným je třeba vycházet ze ZOK, který taxativně uvádí výčet dodatků, jenž je možné použít, z čehož

⁴¹ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář* : [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 38-39

⁴² § 78 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴³ § 77 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴⁴ § 132 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴⁵ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář* : [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 40-41

⁴⁶ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s. 31

vyplývá, že není možné, aby se společníci od tohoto výčtu mohli odchýlit.⁴⁷ „Firma obsahuje označení „společnost s ručením omezeným“, které může být nahrazeno zkratkou „spol. s r.o.“ nebo „s.r.o.“.“⁴⁸ Vzhledem k tomu, že ZOK kogentně stanoví podobu dodatku, jeho jiná podoba či jeho cizojazyčný ekvivalent nepřipadá v úvahu. Společnost si musí zvolit jen jedinou podobu firemního dodatku, jenž si pak nechá zapsat do obchodního rejstříku, přičemž pod tímto dodatkem je nutné, aby pak činila právní úkony. Příkladem by mohla být společnost, jejíž firma zní XYZ, s.r.o., tudíž by nemohla užívat firmu v podobě XYZ, spol. s r.o. Stejně tak není možné, aby společnost měla v obchodním rejstříku zapsán dodatek alternativně v různých podobách, neboť to by mělo za následek, že by společnost, která střídavě vystupuje jako XYZ, s.r.o. a XYZ, spol. s r.o., měla dvě obchodní firmy, což zákon nepřipouští.⁴⁹ Obě tyto části, tedy firemní kmen i dodatek, jsou rovnocennými součástmi obchodní firmy.⁵⁰

Pojem obchodní firma nelze zaměňovat se samotnou společností, neboť obchodní firma není subjektem práv a povinností, ale jedná se o pouhé označení konkrétního subjektu. To znamená, že rozhodováno může být jen o právech a povinnostech společnosti jako subjektu práv a povinností. Nelze rozhodovat o právech či ukládat povinnosti obchodní firmě. V takovém případě by se jednalo o tzv. paakt.⁵¹

3.3.2 Předmět podnikání nebo činnosti společnosti

Vzhledem tomu, že s.r.o. je kapitálová společnost, neplatí pro ni zákonné omezení vyjádřené v § 2 ZOK, tedy že „osobní společnost může být založena jen za podnikatelským účelem nebo za účelem správy vlastního majetku“⁵² Předmět podnikání nebo činnosti společnosti lze dovodit z ustanovení občanského zákoníku, který se věnuje pojmu podnikatel. Nová úprava zachovává pojem podnikatel, ale opouští vazbu na oprávnění k podnikatelské činnosti. Za podnikatele nadále lze považovat každého, kdo podnikatelskou činnost provozuje, přičemž se nehledí na to, jestli k takové činnosti má či nemá oprávnění.

⁴⁷ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 179-180

⁴⁸ § 132 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

⁴⁹ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, s.26

⁵⁰ Tamtéž, s. 32

⁵¹ Tamtéž, s. 27

⁵² § 2 odst. 1 ZOK

Zvláštní ustanovení vztahující se na podnikatele se nepoužijí, jestliže podnikatel vykonává i jinou než podnikatelskou činnost, kdy ve vztahu k této činnosti není za podnikatele považován. V NOZ na rozdíl od obchodního zákoníku není obsaženo samostatné ustanovení, které by definovalo podnikání. Z obecného vymezení podnikatele, které obsahuje ustanovení § 420 odst. 1 NOZ, lze vyvodit určité pojmové znaky podnikání,⁵³ na základě kterých je pak možné hodnotit, co je či není předmětem podnikání společnosti s ručením omezeným. „*Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem, k této činnosti za podnikatele.*“⁵⁴ Všechny tyto pojmové znaky obsažené v § 420 odst. 1 NOZ musí být splněny kumulativně, aby tedy vykonávání takové činnosti mělo povahu podnikání. Výdělečnou činností se rozumí činnost, která je vykonávána či její výsledky poskytovány za úplatu. Samostatnost je pak spatřována v možnosti osoby, jenž činnost provádí, rozhodovat dle vlastní úvahy o místě a době vykonávání činnosti a o organizaci práce. Činností vykonávanou na vlastní účet je činnost, jejíž výsledky jdou ve prospěch nebo k tíži osoby, jenž tuto činnost provádí. Na vlastní odpovědnost je činnost vykonávána, jestliže dluhy vznikající při této činnosti jsou dluhy osoby, která provádí svým jménem činnost živnostenským nebo obdobným způsobem. Dalším pojmovým znakem je záměr činit tak soustavně, což nelze ztotožňovat s trvalostí či nepřetržitostí a zároveň se nemůže jednat o činnost výjimečnou, nahodilou, vykonávanou pouze občas či příležitostně. Požadavek, že činnost má být vykonávána za účelem dosažení zisku, je nutné vykládat tak, že skutečné dosažení zisku není podmínkou toho, aby byla taková činnost posouzena jako podnikání, ale postačí, aby dosažení tohoto zisku bylo záměrem a motivem osoby, jenž činnost vykonává. Při posuzování, zda se jedná o podnikání či nikoli, bude vždy věcí konkrétního případu, jestli povaha činnosti a okolnosti jejího vykonávání naplňují uvedené pojmové znaky podnikání. Zároveň je toto obecné vymezení podnikatele doplněno dle § 421 odst. 2 NOZ o vyvratitelnou právní domněnku, že osobu, jenž má k podnikání oprávnění dle příslušného zákona, je nutné považovat za podnikatele, dokud není prokázán opak. Pojem podnikatele je pak dále rozšířen i ustanovením § 420 odst. 2 NOZ pro účely ochrany spotřebitele a též pro účely § 1963 NOZ. Doplněním k obecnému vymezení podnikatele je i ustanovení § 421 odst. 1 NOZ, podle kterého se za podnikatele též považuje osoba zapsaná

⁵³ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 298-299

⁵⁴ § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

v obchodním rejstříku.⁵⁵ Předmětem činnosti se rozumí výkon činnosti, která není podnikáním. S.r.o. lze tedy založit i za jiným účelem, než je podnikání. Taková činnost může být provozována výdělečně, kdy jejím záměrem ovšem není dosahování zisku, nebo může být provozována nevýdělečně. V takových případech může jít o činnosti vzdělávací, charitativní, osvětové apod. Předmět podnikání nebo činnosti musí být objektivně možný a dovolený.⁵⁶ Jestliže by tato činnost, která má být společností provozována, odporovala zákonu či by se přičila dobrým mravům, pak by takové ujednání bylo neplatné podle § 580 NOZ,⁵⁷ a chyběla by tak jedna z nezbytných náležitostí pro právní existenci právnické osoby. Tato neplatnost by pak mohla znamenat neplatnost celé společenské smlouvy, pokud by taková činnost měla být jedinou činností společnosti s ručením omezeným. Předmětem podnikání nemůže být činnost, která je vyhrazena jen určitým právnickým osobám či jen právnickým osobám s určitou právní formou (např. banky, investiční společnosti, pojišťovny atd.). Stejně tak nemůže být předmětem podnikání (činnosti) činnost, která je zakázána trestním zákonem.⁵⁸ Následkem takto vadné smlouvy by byla neplatnost s.r.o., kterou řeší ustanovení § 92 ZOK.⁵⁹

Při zakládání právnických osob stanoví občanský zákoník z hlediska účelu určitá omezení, kdy jedním z nich je splnění zvláštních podmínek k tomu, aby mohla být právnická osoba ustavena k účelům, které jsou stanoveny zvláštními předpisy. Dalším omezením je zákaz ustavení právnické osoby za účelem určitých negativních činností, jenž NOZ taxativně vyjmenovává. Třetí omezení se vztahuje k založení ozbrojené právnické osoby, které je vázáno buď na zákon, nebo je vázáno na podnikání dovolené,⁶⁰ anebo na účely sportovní, kulturní či k myslivosti nebo také k plnění úkolů dle jiného právního předpisu.⁶¹

Pokud by tedy byla ujednána činnost, která není dovolená či je v rozporu s dobrými mravy, soud ji po vzniku společnosti prohlásí za neplatnou (i bez návrhu), neboť chybí

⁵⁵ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 299-300

⁵⁶ DĚDIČ, Jan a Jana KUNEŠOVÁ-SKÁLOVÁ. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 145

⁵⁷ § 580 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁵⁸ DĚDIČ, Jan a Jana KUNEŠOVÁ-SKÁLOVÁ. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 145

⁵⁹ § 92 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

⁶⁰ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 266-267

⁶¹ § 145 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

náležitost v zakladatelském právním jednání, jenž je nezbytná pro právní existenci právnické osoby, nebo právní jednání zakladatelů odporuje ustanovení § 145 NOZ.⁶²

3.3.3 Sídlo

Právní úprava sídla se nachází v NOZ jednak v obecných ustanoveních o právnických osobách, jednak je obsažena ve zvláštních ustanoveních o podnikateli. Úprava v NOZ obecně vychází ze zásady, že pouze právnická osoba má sídlo (člověk má bydliště). Avšak úprava sídla podnikatele se nevztahuje pouze na právnické osoby, ale i na osoby fyzické (člověka). Příslušná obecná ustanovení o sídle právnických osob se užití pro sídlo podnikatele, který je právnickou osobou, v těch otázkách, které upraveny v § 429 NOZ (v ustanoveních o sídle podnikatele) nejsou. Vzhledem k tomu, že se sídlo řadí mezi pojmové znaky právnických osob, musí i zakladatelské právní jednání, jímž se společnost s ručením omezeným zakládá, obsahovat také určení sídla. Za podmínky, že nebude narušen klid a pořádek v domě, je možné, aby sídlo společnosti bylo umístěno i v bytě. Podle ustanovení § 136 odst. 2 u právnické osoby, která se zapisuje do veřejného rejstříku, nemusí být určeno sídlo adresou, ale postačí, jestliže je v zakladatelském právním jednání uveden název obce, který určuje, kde je sídlo právnické osoby. Avšak právnická osoba je povinna do obchodního rejstříku zapsat plnou adresu sídla. Sídlo podnikatele (jako zvláštní úprava) vychází ze zásady tzv. formálního sídla, což znamená, že sídlo se určí adresou, která je zapsána ve veřejném rejstříku, v případě s.r.o. tedy v obchodním rejstříku. Právní úprava NOZ řeší též situaci, kdy podnikatel uvádí jiné místo sídla než je sídlo skutečné. Jestliže taková situace nastane, může se každý dovolávat také sídla skutečného. Ovšem pokud se někdo dovolává sídla právnické osoby, jenž je zapsané ve veřejném rejstříku, nemůže pak právnická osoba namítat, že má své skutečné sídlo v jiném místě.⁶³

3.3.4 Určení společníků

Společníci se určují uvedením jména a bydliště či sídla. Maximální počet společníků společnosti s ručením omezeným, který byl dřívější úpravou omezen na 50, současný zákon nestanoví. Společníkem s.r.o. může být fyzická i právnická osoba. Uvedením sídla

⁶² § 129 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶³ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 305-306

společníka se rozumí uvedení sídla podnikatele dle zvláštní úpravy § 429 odst. 1 NOZ, tedy adresa zapsaná ve veřejném rejstříku. V případě, že je společníkem fyzická osoba, jenž se do takového veřejného rejstříku nezapisuje jako podnikatel, je jeho sídlem místo, kde se nachází hlavní obchodní závod či jeho bydliště. Občanský zákoník v § 80 odst. 1 upravuje pojem bydliště.⁶⁴ „Člověk má bydliště v místě, kde se zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale.“⁶⁵ Otázka bydliště v sobě zahrnuje dva určující prvky, kdy prvním z nich je pobyt a druhým úmysl se na daném místě zdržovat. Zásadní kritérium pro určení místa bydliště je faktický stav, kdy dle tohoto pojetí může mít tedy jeden člověk své bydliště na více místech. Za určující tedy nelze brát administrativní aspekty (např. adresu zapsanou jako místo trvalého pobytu v občanském průkazu). Úmysl zdržovat se na nějakém místě trvale může vycházet z prohlášení osoby či z okolností případu. Může nastat situace, kdy určitý člověk nemá žádné místo, kde by měl úmysl se zdržovat trvale, v tom případě takový člověk bydliště nemá. Avšak v zájmu ochrany třetích osob se potom takové bydliště určuje pomocí fikce, která konstruuje bydliště i u osob, které je nemají. Na prvním místě se za bydliště takového člověka považuje místo, kde žije. Jestliže takové místo zjistit nelze nebo jej zjistit lze, ale jen s neúměrnými obtížemi, pak se za bydliště člověka považuje místo, kde má majetek, popřípadě místo, kde měl bydliště naposledy. Zásadní význam má jasné určení místa bydliště především z hlediska určení místa plnění, doručování apod. Proto se v zájmu zvýšení právní jistoty stanoví určitá pravidla, která poskytují ochranu třetím osobám pro případ, že někdo jako své bydliště uvádí jiné místo než své bydliště. V takové situaci se pak každý může dovolat také bydliště skutečného. „A naopak proti tomu, kdo se v dobré víře dovolá místa odlišného od skutečného bydliště, nemůže být namítáno, že osoba, která toto uvedla, má své skutečné bydliště někde jinde.“ Pokud má fyzická osoba bydliště mimo území České republiky, potom se považuje za zahraniční osobu.⁶⁶ Stejně tak se za zahraniční osobu podle § 3024 NOZ považuje i právnická osoba, která má své sídlo mimo území České republiky.⁶⁷ Uvedení jména společníka se rozumí jméno člověka (jako osoby fyzické) nebo jméno právnické osoby, tj. její název (o tom pojednáno výše). Jménem člověka je pak jeho

⁶⁴ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 200

⁶⁵ § 80 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶⁶ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 228-229

⁶⁷ § 3024 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

osobní jméno a příjmení, jenž mu dle zákona náležejí. Člověk nese odpovědnost za následky omylů a újem z toho vzniklých, pokud v právním styku užívá jiné jméno než své vlastní.⁶⁸

3.3.5 Druhy podílů

Jestliže společenská smlouva dovoluje vznik různých druhů podílů, je zapotřebí ve společenské smlouvě zároveň určit druhy podílů každého společníka a práva a povinnosti s nimi spojené.⁶⁹ Ustanovení § 135 ZOK, které výslovně nabádá k možné fakultativní úpravě společenské smlouvy, týkající se vzniku různých druhů podílů, nabízí dvě fakultativní náležitosti společenské smlouvy. První z nich je úprava různých druhů podílů a druhou možnost společníka vlastnit více podílů, které mohou být i různého druhu. To, že společnosti s ručením omezeným je dána možnost vydávat různé druhy podílů, je novinkou v její právní úpravě. Avšak toto ustanovení, kromě tzv. základního podílu, nepojmenovává a ani nedefinuje různé druhy podílů. Podle ZOK je základním podílem takový podíl, s nímž nejsou spojena žádná zvláštní práva a povinnosti. Základní podíl (podle ZOK) tedy odpovídá obchodnímu podílu dle obchodního zákoníku. Současně je stanoveno pravidlo, že pokud je připuštěna možnost vzniku více druhů podílů, pak musí být každý druh podílu vymezen totožnými právy a povinnostmi. Nová právní úprava opouští také zásadu, že v téže společnosti náleží každému společníkovi pouze jeden podíl, kdy nově je tedy připuštěna pluralita podílů v rukou téhož společníka. Tato pluralita se připouští jak z hlediska množství podílů, tak z hlediska druhové různosti. Je tedy možné, že jeden společník vlastní více podílů, které jsou zároveň i různého druhu. Je ovšem nutné, aby taková možnost plurality podílů byla v každém konkrétním případě výslovně připuštěna společenskou smlouvou. Pokud by tento předpoklad nebyl splněn, pak každý společník bude v téže společnosti vlastnit pouze jeden podíl. Stejná podmínka platí také pro různost druhů podílů. V případě, že různé druhy podílů nebudou společenskou smlouvou určeny a všechny podíly tak budou spojeny se stejnými právy a povinnostmi, bude pak každý podíl základní.⁷⁰

Ustanovení § 136 ZOK stanoví požadavek, že pokud, společenská smlouva připustí i různé druhy podílů, je potřeba tyto druhy podílů pojmenovat a určit, jaká zvláštní práva a povinnosti s ním budou spojena. Bližší vodítko pro určení zvláštních práv a povinností

⁶⁸ § 77 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶⁹ § 146 odst. 1 písm. d) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

⁷⁰ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 185-186

není zákonem stanoveno, normotvůrci zákona tak počítají s tím, že různorodost druhů podílů vyplývá z požadavků praxe, kdy limity v tomto ohledu budou tvořit zákonné zákazy zneužití většiny hlasů společnosti, zneužití postavení menšinových společníků, rozpor s dobrými mravy aj. Lze předpokládat, že jako nepovolené tak budou chápány například tzv. úrokové podíly, se kterými by právo na výplatu určité částky bylo spojeno bez ohledu na hospodářský výsledek společnosti. Na druhou stranu lze předpokládat, že se v praxi budou objevovat podíly s přednostním právem na podíl na likvidačním zůstatku, s přednostním právem na získání dalších podílů s.r.o., s vyšším počtem hlasů, aj. Jako fakultativní náležitost by společenská smlouva měla určit druh podílů jejich pojmenováním a zároveň také určením zvláštních práv a povinností, které jsou s tímto zvláštním druhem podílů spojeny. Zatímco tedy určení pojmenování druhu podílu je zákonem doporučováno, určení názvu druhu podílu je naopak povinně předpokládáno. Zákon druhovost podílů nevymezuje jejich pojmenováním, ale podle práv a povinností, jež jsou s podílem spojena (tedy jejich obsahem), neboť taková stejná práva a povinnosti dle § 135 odst. 1 ZOK tvoří jeden druh podílu.⁷¹

Autor práce shledává jako pozitivní to, že zákonem není stanoven taxativní výčet druhů podílů. Domnívá se, že je tím zachována smluvní volnost zakladatelů. Pokud by byl takový výčet podílů proveden, nemusel by zahrnovat veškeré možnosti, čímž by došlo k určitému omezení smluvní volnosti.

3.3.6 Výše vkladu a základního kapitálu

Oproti dosavadní úpravě je ustanovení o vkladu a jeho výši odlišné, přičemž se na principu vkladu nic nemění. I nadále se tak vkladem rozumí souhrn peněžních prostředků (vklad peněžité) či jiných penězi ocenitelných hodnot (vklad nepeněžité), jež se budoucí společník zavazuje do společnosti vložit za účelem nabytí či zvýšení své účasti ve společnosti. Výše vkladu společníka byla doposud obchodním zákoníkem stanovena na minimum 20 000 Kč, což od účinnosti ZOK neplatí. Nově je jeho výše liberalizována a minimální výše stanovena pouze na 1 Kč, pokud společenská smlouva nestanoví výši

⁷¹ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 186-187

vkladu vyšší.⁷² Tato změna má podle zákonodárce přinést větší zájem o založení takové společnosti a umožnit tak méně majetným lidem podnikat pod touto právní formou obchodní společnosti. Zákonodárce odůvodňuje tuto změnu tak, že základní kapitál při vzniku společnosti byl pouhou účetní položkou, která má pro ochranu věřitelů pramalý význam. Věřitelé nabývali dojmu, že je základním kapitálem společnosti garantována jejich ochrana, přestože zákon nenutil společnost, aby tuto hotovost udržovala, resp. aby měla majetek v takové hodnotě. Ochranu věřitelů v takovém případě zajišťují kromě ustanovení o správě majetku společnosti a odpovědnosti také pravidla o testu insolvence, které zakazují, aby společnost poskytovala určitá plnění, jestliže by si tím způsobilá úpadek. Ochranu věřitelů tak zákonodárce vidí bezpečnější především v tom, že již nebudou věřitelé spoléhat na fiktivní částku v účetnictví, ale že budou stavět na reálném stavu majetku společnosti a odpovědnosti jednatelů.⁷³ Nyní se ovšem nebude již jednat o „vklad společníka“, ale půjde o vklad do obchodní korporace s tím, že bude brán ohled na vklad při vzniku obchodní korporace, kdy ke složení tohoto vkladu se zavazuje zakladatel (nikoliv společník). V souvislosti s přehodnocením významu základního kapitálu jako takového tak dochází ke snížení vkladu u společnosti s ručením omezeným. Základní kapitál tímto ztrácí u s.r.o. svoji garanční roli a je zároveň nahrazen jinými režimy, které by měly poskytovat ochranu věřitelům. Jedná se např. o přísnější pravidla správy, test insolvence apod.⁷⁴

Jako číselné vyjádření hodnoty předmětů vkladů se vklad váže k podílu. Vzhledem k tomu, že společník může mít v jedné společnosti i více podílů, může tak mít i více vkladů v takové společnosti, což je další významnou změnou oproti stavu dřívějšímu. Ustanovení § 142 ZOK, které se věnuje výši vkladu, zároveň také určuje minimální výši základního kapitálu společnosti s ručením omezeným. Vzhledem k tomu, že s.r.o. může být i unipersonální a základní kapitál je tvořen souhrnem všech vkladů, pak i základní kapitál s.r.o. může činit pouhou 1 Kč. Ke každému podílu společníka musí společenská smlouva uvádět i výši vkladu, jenž k němu náleží. Společenskou smlouvou může být též určeno, že

⁷² HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 196

⁷³ Zákon o obchodních korporacích: Společnost s ručením omezeným. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Nový občanský zákoník* [online]. © 2013–2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/obchodni-korporace/konkretni-zmeny/spolecnost-s-rucenim-omezenym/>

⁷⁴ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 196

vklad, který náleží na jeden podíl, musí být vyšší než 1 Kč. Nová úprava také už neobsahuje pravidlo, že stanovená výše musí být zaokrouhlena na celou tisícikorunu, avšak neuvádí ani zaokrouhlení na celou korunu, čímž se bude potřeba spoléhat na uvážení autorů společenské smlouvy. Jestli by ovšem případné vymezení výše vkladů společníka v haléřích něčemu pomohlo nebo by naopak takové vymezení něčemu bránilo či škodilo, je otázkou.⁷⁵

Jestliže podle společenské smlouvy může společnost vydávat více druhů podílů, je potřeba tak počítat s určitou diverzifikací podílů dle různých hledisek. Jestliže platí, že podíly, s nimiž jsou spojena stejná práva a povinnosti, tvoří jeden druh a druhy podílů a práva a povinnosti s ním spojená musí společenská smlouva vymežit, pak lze předpokládat, že se druhy podílů mohou také lišit podle výše vkladů spojených s takovým podílem.⁷⁶

Autor práce je toho názoru, že uvedená minimální výše vkladu může být skutečně pozitivní změnou tam, kde potenciálnímu podnikateli, který chtěl pod touto právní formou obchodní společnosti podnikat, bylo dřívější stanovení minimální výše základního kapitálu překážkou. Avšak na stanovení minimální výše základního kapitálu 200 000 Kč je potřeba se dívat i z jiných pohledů, než jako na negativní překážku, jenž bránila určitým osobám v podnikání.

Její význam tkvěl např. v tom, že měla bránit zakládání společnosti tam, kde to hospodářsky není nutné, tj. tam, kde by daná aktivita byla v jiných hospodářských podmínkách provozována pouze jako živnost fyzické osoby. Dalším významem byla její „garanční role“ působící vůči třetím osobám, jimiž měly být především subjekty poskytující úvěr.⁷⁷ Zde je ovšem nutno podotknout, že ani tato výše není pro banky příliš důvěryhodným garantem. Těžko si lze představit situaci, že by určitá banka nově vzniklé společnosti s ručením omezeným disponující s částkou 200 000 Kč poskytla na základě tohoto nějaký vysoký úvěr. Lze předpokládat, že by banka v tomto případě vyžadovala např. osobní ručení některého ze zakladatelů či jiných osob. A jak již bylo výše uvedeno, pokud zákon nenutí společnost, aby svůj majetek v této hodnotě udržovala, pak může být takový stav věřiteli spíše na újmu. Proto lze kladně uvítat nové mechanismy, které budou tuto ochranu věřitelům poskytovat, než se spoléhat na fiktivní účetní položku.

⁷⁵ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 192

⁷⁶ Tamtéž, s. 192-193

⁷⁷ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 170-171

Je zapotřebí mít také na paměti, že společenská smlouva, kterou se s.r.o. zakládá, vyžaduje formu veřejné listiny, čímž se rozumí notářský zápis, jehož pořízení ovšem nebude zdarma. Pokud tedy např. tento požadavek nebude brán potenciálními zakladateli v potaz, pak u nich mohou mylně vznikat domněnky, že náklady spojené se založením takové společnosti je budou stát pouhou 1 Kč. Je tedy nutné počítat s tím, že náklady spojené se založením s.r.o. přijdou zakladatele na podstatně vyšší částku než je 1 Kč. Mezi tyto náklady lze zařadit např.:

- 1) náklady spojené s pořízením notářského zápisu,
- 2) náklady za právní poradenství,
- 3) náklady spojené s pořízením živnostenského či jiného oprávnění,
- 4) odměna správce vkladů,
- 5) odměna znalce za zpracování znaleckého posudku,
- 6) náhrada za účelně vynaložené náklady spojené s vypracováním znaleckého posudku apod.

3.3.7 Počet jednatelů a způsob jejich jednání za společnost

Statutárním orgánem s.r.o. je jednatel. Podle ustanovení § 44 odst. 5 ZOK může mít společnost jednoho či více jednatelů. V případě, že bude jednatelů více, bude statutárním orgánem s.r.o. každý jednatel, přičemž společenská smlouva může stanovit, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán. Pokud by jednatelé tvořili kolektivní orgán, pak by, podobně jako každý jiný kolektivní orgán, rozhodovali jednatelé většinovým hlasováním podle ustanovení § 156 odst. 1 NOZ, resp. podle ustanovení § 440 ZOK. Statutární orgán by tak byl schopen rozhodovat za účasti většiny jednatelů, přičemž rozhodnutí by bylo přijato většinou hlasů přítomných jednatelů.⁷⁸ Společenská smlouva však může stanovit, že k tomu, aby byl statutární orgán schopen se usnášet, je zapotřebí vyšší počtu přítomných jednatelů. Jako kolektivní statutární orgán tak rozhoduje o záležitostech společnosti s ručením omezeným ve sboru, přičemž každý jednatel má jeden hlas.⁷⁹

⁷⁸ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 246

⁷⁹ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 249

Určení počtu jednatelů je novinkou, neboť obchodní zákoník výslovně nevyžadoval, aby bylo ve společenské smlouvě určeno, jaký je počet jednatelů, pouze stanovil povinnost identifikace prvních jednatelů a též způsob, jakým za s.r.o. jednají. Právní teorií však bylo dovozeno, že v případech, kdy konkrétní počet jednatelů není společenskou smlouvou určen, se stanoví pro futuro počtem prvních jednatelů.⁸⁰

Jestliže půjde o orgán kolektivní, bude se z jeho jednání, stejně jako je tomu u jednání představenstva akciové společnosti (§440 ZOK), pořizovat zápis.⁸¹ Tyto zápisy musí být podepsané předsedajícím a zapisovatelem. Přílohu zápisu tvoří seznam přítomných. V zápisu musí být jmenovitě uvedeni jednatelé, jenž hlasovali proti jednotlivým rozhodnutím či se zdrželi daného hlasování.⁸²

U těch jednatelů, kteří v zápise uvedeni nejsou, se pak má za to, že hlasovali pro přijetí rozhodnutí. Každý jednatel musí být způsobilý nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem, což tedy znamená, že musí být plně svéprávný. Tento požadavek, jenž je na jednatele společnosti s ručením omezeným kladen, však neplatí, jestliže je tak stanoveno v zakladatelském právním jednání společnosti, jejímž hlavním účelem není podnikání, a pokud se hlavní činnost s.r.o. týká nezletilých či osob s omezenou svéprávností. Dalším předpokladem pro výkon funkce jednatele je jeho bezúhonnost ve smyslu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Osobou bezúhonnou se podle živnostenského zákona rozumí osoba, u které nenastala skutečnost, jenž je překážkou provozování živnosti.⁸³

Kvalita výkonu funkce jednatele se odráží v jeho povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře podle ustanovení § 159 NOZ, která je zároveň korigována ustanovením § 51 a násl. ZOK o podnikatelském úsudku. Vztah mezi jednatelem a společností s ručením omezeným je upraven tradičně smlouvou o výkonu funkce podle ZOK, která není z hlediska svého obsahu zákonem přesně vymezena.⁸⁴ Vzhledem k tomu, že příslušný orgán společnosti, který by jmenoval či rozhodl o tom, kdo bude prvním jednatelem, rovněž

⁸⁰ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 887

⁸¹ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 246

⁸² HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 249

⁸³ Tamtéž, s. 249

⁸⁴ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 247

legálně neexistuje, funkce prvních jednatelů vzniká dohodou mezi zakladateli a osobou, která tuto funkci přijímá. To znamená, že před vznikem společnosti tak může být s budoucím jednatelem uzavřena platně smlouva o výkonu funkce, jejíž účinnosti by však nabyla až schválením valnou hromadou po zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Smlouva by tak byla uzavřena s odkládací podmínkou vázanou na okamžik vzniku s.r.o. Zápisem společnosti do obchodního rejstříku dochází objektivně ke vzniku funkce. Práva a povinnosti jednatele se do doby schválení smlouvy o výkonu funkce řídí zákonem a společenskou smlouvou (přiměřeně smlouvou o příkazu dle NOZ).⁸⁵

Statutárním orgánem s.r.o. může být osoba fyzická i osoba právnická. Je-li právnická osoba členem statutárního orgánu společnosti s ručením omezeným, pak tuto osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu, pokud není touto právnickou osobou zmocněna fyzická osoba, aby ji v orgánu zastupovala.⁸⁶

Okruh záležitostí, které jsou jednatelům, jako statutárním orgánům, svěřeny, je v zásadě dvojitý. Tím prvním je obchodní vedení a tím druhým zástupčí oprávnění. Obchodní vedení lze charakterizovat jako činnost, která směřuje k naplňování předmětu podnikání společnosti, přičemž tato jednání jsou cílena dovnitř společnosti. Zástupčí oprávnění, tedy oprávnění jednatele zastupovat společnost s ručením omezeným, je oproti dřívější úpravě podstatnou změnou, neboť se již dále nejedná o osobní jednání společnosti. Jelikož došlo ke změně pojetí právnických osob, jednáním jednatele se od nynějška bude rozumět zastoupení korporace.⁸⁷

V případě, že by mělo dojít ke snížení počtu těchto jednatelů, jejichž počet byl uveden ve společenské smlouvě, je možné, aby se tak stalo pouze změnou společenské smlouvy.⁸⁸

3.3.8 Vkladová povinnost zakladatelů

Dále uvedené náležitosti společenské smlouvy, které jsou uvedeny v § 146 odst. 2 ZOK, je možné ze společenské smlouvy po vzniku s.r.o. a po splnění vkladové povinnosti

⁸⁵ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 887

⁸⁶ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 248

⁸⁷ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 247

⁸⁸ Rozhodnutí Krajského soudu Hradec Králové sp. zn. 15 Co 11/93, z 22. listopadu 1993

vypustit.⁸⁹ Mezi těmito údaji musí být i vkladová povinnost zakladatelů, včetně lhůty stanovené pro její splnění.⁹⁰ Prostřednictvím společenské smlouvy se zakladatelé zavazují vložit do obchodní společnosti vklad, kdy tak činí za účelem nabytí či zvýšení účasti v této společnosti. Takovéto počínání zakladatelů nazývá zákon vkladovou povinností. Tuto vkladovou povinnost lze splnit buď splacením v penězích, jestliže jde o vklad peněžité, či vnesením jiné penězi ocenitelné věci, kdy se v takovém případě hovoří o tzv. nepeněžitém vkladu. Společník nemá nárok na vrácení vkladu po dobu trvání společnosti (ani po jejím zrušení). Lhůtu pro splnění vkladové povinnosti je nezbytné stanovit ve společenské smlouvě.⁹¹ Otázky vkladu, splnění vkladové povinnosti a správce vkladu jsou rozpracovány níže.

3.3.9 Určení jednatele zakladateli společnosti

Tato náležitost je zpřesněním informací týkajících se jednatelů (resp. jejich přesné vymezení). Je tak vyžadován údaj o tom, koho zakladatelé určují jednatelem nebo jednatelem. Rovněž je ustanovením § 146 odst. 2 ZOK dána možnost ve společenské smlouvě určit i další členy jiných orgánů společnosti, kteří jsou podle ZOK voleni valnou hromadou, tj. členy dozorčí rady, pokud byla zřízena, likvidátora apod.⁹² „*Určení prvních jednatelů obchodní společnosti patří mezi podstatné části společenské smlouvy.*“⁹³ Stejně jako u náležitosti vkladové povinnosti zakladatelů lze i tento údaj po vzniku společnosti a po splnění vkladové povinnosti ze společenské smlouvy vypustit.⁹⁴

3.3.10 Určení správce vkladu

Před tím než společnost s ručením omezeným vznikne je zapotřebí určit někoho, kdo by přijímal a spravoval vložené vklady. Takovou osobu, které je tímto úkolem pověřena, nazývá zákon správcem vkladů. Zpravidla touto osobou bývá zakladatel společnosti, ale není to povinností. Činnost správce vkladů se řídí ustanovením § 2430 a násl. NOZ o příkazu,

⁸⁹ § 146 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

⁹⁰ § 146 odst. 2 písm. a) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

⁹¹ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 201

⁹² Tamtéž, s. 201

⁹³ Rozhodnutí Krajského soudu Hradec Králové sp. zn. 15 Co 11/93, z 22. listopadu 1993

⁹⁴ § 146 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

pokud není dohodnuto jinak.⁹⁵ Opět se jedná o náležitost, která může být za podmínek ustanovení § 146 odst. 3 ZOK vypuštěna.⁹⁶ K podrobnějšímu rozpracování úlohy správce v procesu zakládání a vzniku společnosti níže.

3.3.11 Nepeněžitý vklad

Pokud má být do společnosti vnesen nepeněžitý vklad, musí být ve společenské smlouvě uveden i jeho popis, jeho ocenění, částka, kterou se započítává na emisní kurs, a určení osoby znalce, který takové ocenění u nepeněžitého vkladu provede.⁹⁷ V souladu se zákonem je tak nutné požádat o ocenění tohoto vkladu znalce, který je vybrán ze seznamu znalců. Částka, kterou znalec určí jako odpovídající pro daný vklad, se pak započítává na emisní kurs. Tato částka musí vždy vycházet ze znaleckého hodnocení, tudíž nikdy nemůže být vyšší než částka, jenž je určena znalcem.⁹⁸ Po vzniku s.r.o. a po splnění vkladové povinnosti je logické, že dále společenská smlouva nemusí ani tuto náležitost obsahovat, tudíž ji může vypustit. Problematice vkladů, tedy i nepeněžitému vkladu, jeho popisu, jeho ocenění, částce, kterou se započítává na emisní kurs, a též i osobě znalce, který ocenění nepeněžitého vkladu provádí, se autor práce věnuje v samostatné podkapitole „Vklady a jejich správa“, neboť se domnívá, že o těchto otázkách by mělo být pojednáno uceleněji a přehledněji.

3.3.12 Fakultativní náležitosti společenské smlouvy

Fakultativní náležitosti lze rozdělit do dvou základních skupin, kdy, jak již bylo výše řečeno, první skupinou jsou fakultativní náležitosti, ke kterým ZOK přímo nabádá, a druhou skupinou jsou fakultativní náležitosti, ke kterým zákonem sice nabádáno přímo není, ale jejich úprava jím není ani vylučována. Jako zvláštní skupinu lze označit tzv. fakultativně obligatorní náležitosti, které se stávají povinnou náležitostí, pokud dojde ke splnění určitých okolností a některá z fakultativních náležitostí bude zvolena. Příkladem je výše uvedená možná situace, kdy společenská smlouva připustí, aby bylo společností vydáno více druhů

⁹⁵ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 201-202

⁹⁶ § 146 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

⁹⁷ § 146 odst. 2 písm. d) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

⁹⁸ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 202

podílů. Připuštěním takové fakultativní náležitosti se pak obligatorní náležitostí společenské smlouvy stává uvedení druhů podílů a práv a povinností s nimi spojených ve společenské smlouvě (§ 136 ZOK). Jako fakultativní náležitosti, které jsou zákonem tedy přímo nabídnuté lze uvést např.:

- a) „*připuštění různých druhů podílů podle § 135 odst. 1 ZOK,*
- b) *připuštění, aby společník vlastnil více podílů současně podle § 135 odst. 2 ZOK,*
- c) *vydání kmenových listů podle § 137 odst. 1 ZOK*
- d) *možnost, aby o změně společenské smlouvy rozhodovala valná hromada společnosti podle § 147 odst. 1 ZOK,*
- e) *určení lhůty pro splacení vkladů podle § 150 odst. 1 ZOK*
- f) *stanovení následků neplnění vkladové povinnosti podle § 151 odst. 1 a 2 ZOK*
- g) *určení rozsahu práva společníka na informace podle § 155 ZOK,*
- h) *určení poměru podílu na zisku podle § 161 odst. 1 ZOK,*
- i) *okolnosti výplaty podílu na zisku podle § 162 odst. 2 ZOK*
- j) *určení přídělu do rezervního fondu společnosti podle § 161 odst. 4 ZOK, aj.*⁹⁹

3.4 Vklady a jejich správa

3.4.1 Pojem vkladu

Pojetí vkladu zůstává v podstatě zachováno, avšak s ohledem na novou klasifikaci předmětů právních vztahů (tj. věcí v právním smyslu) je přeformulováno a sjednoceno pro společnosti a družstva. Nyní se hovoří o vkladu do obchodní korporace (nikoliv společníka), přičemž je brán ohled na vklad při vzniku obchodní korporace, kdy k tomuto se zavazuje zakladatel a nikoliv společník.¹⁰⁰ Právní institut vkladu, jenž se nalézá v § 15 ZOK, je užíván při úpravě vnitřních vztahů společníků a společnosti. Prostřednictvím vkladu je vyjadřováno, že tyto vztahy jsou majetkové povahy a že i právní postavení společníka ve společnosti má tedy majetkový základ. Z terminologického hlediska v sobě slovo vklad skrývá různé významy.¹⁰¹

⁹⁹ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 198

¹⁰⁰ HAVEL, Bohumil et al. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, s. 37

¹⁰¹ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 19

První význam vkladu lze chápat jako vlastní předmět vkladu, tedy věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které pod podmínkou, že bude splněna vkladová povinnost, přecházejí do vlastnictví společnosti s ručením omezeným. Pod pojmem vklad lze dále nalézt označení pro vkladovou povinnost společníka, tj. závazek společníka či budoucího společníka, který pro něho vyplývá ze společenské smlouvy nebo z jiných právních skutečností. Vklad může být rovněž chápán jako označení součásti základního kapitálu korporace, kdy se jedná o číselné vyjádření rozsahu majetkových zdrojů, které jsou společníkem poskytnuty společnosti, přičemž tento rozsah zdrojů je v zásadě také určující pro právní postavení společníka, velikost jeho rozhodovacího vlivu v korporaci a jeho účast na výsledcích hospodaření.¹⁰²

Z těchto uvedených významů má pro vyjádření právní podstaty vkladu zásadní význam pojetí vkladu jako vkladové povinnosti, jenž objasňuje spojení dvou samostatných právních subjektů, tj. společníka a společnosti, a určuje, jak takové spojení vzniká a jaký má dosah. Jelikož společník a společnost mohou vstupovat do nejrůznějších právních vztahů, je v tomto ohledu důležité, jak je vymezen okruh vztahů, které by mohly být označeny jako vkladové. Je tedy nutné vymežit, zda veškeré vztahy, v nichž se společník zavazuje poskytnout určité plnění, lze pokládat za vkladové, nebo zda se bude jednat pouze o určitou skupinu vztahů.¹⁰³

Vklad lze vymežit dvěma základními znaky:

- 1) jeho sepětím se základním kapitálem společnosti, což znamená, že změny velikosti vkladů, popř. nové vklady se vždy projeví ve změně základního kapitálu, neboť souhrnné peněžní vyjádření vkladů všech společníků se rovná peněžnímu vyjádření velikosti základního kapitálu,
- 2) a jeho nezbytností pro vznik účasti společníka ve společnosti, kdy tedy jeho prostřednictvím společník nabývá podílu, přičemž vklad zároveň podmiňuje zásadně rozsah této účasti (velikost podílu).¹⁰⁴

¹⁰² BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 129

¹⁰³ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 20

¹⁰⁴ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 129

Z toho lze vyvodit, že každá povinnost společníka poskytnout nějaké majetkové statky nemá charakter vkladu, tudíž se musí jednat o takovou povinnost, která podle projevu vůle vkladatele, společníka či budoucího společníka, jenž takové plnění chápe jako vklad, směřuje k vytvoření majetku, který bude náležet společnosti a jehož hodnota je vyjádřena ve výši základního kapitálu. Právní důsledek, který společníka spojuje s převzetím povinnosti splatit vklad, spočívá ve vzniku jeho účasti na společnosti či posílení jeho pozice uvnitř společnosti.¹⁰⁵

3.4.2 Předmět vkladu

Dle ustanovení § 15 odst. 1 ZOK je vkladem „peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace“¹⁰⁶, kdy předmět takového vkladu je pak konkrétní věc, jež se vkladatel zavazuje vložit do s.r.o., přičemž účelem, proč takový závazek vzniká, je nabytí či zvýšení účasti ve společnosti.¹⁰⁷ Tímto ZOK formulačně rozlišuje mezi vkladem a předmětem vkladu.

3.4.2.1 Vklad peněžítý

Vklady se rozlišují na peněžité a nepeněžité. Vklad peněžítý je výlučně představován určitou peněžitou částkou (hotovostní nebo bezhotovostní), jenž je vkladatelem dáována společnosti k dispozici. Tato částka může být vkladatelem poskytnuta také v cizí měně.¹⁰⁸ V případě, že je vklad vyjádřen v zahraniční měně, je nutné, aby byl stanoven i korunový ekvivalent poskytnuté částky. Peněžité vklady musí být povinně spláceny na bankovní účet, přičemž pak budou blokovány do doby, než společnost s ručením omezeným vznikne. To ovšem neplatí, pokud je zvyšován základní kapitál.¹⁰⁹

¹⁰⁵ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 22

¹⁰⁶ § 15 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹⁰⁷ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 196

¹⁰⁸ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 196

¹⁰⁹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 131

3.4.2.2 Vklad nepeněžitý

Nová právní úprava váže pojem „nepeněžitý vklad“ na pojem „penězi ocenitelná věc“, nikoli již tedy na pojem „penězi ocenitelná hodnota“, který vedl k různým výkladům. V tomto ohledu je podstatné se zmínit o hodnotě věci, která je specifikována v § 492 NOZ, kde je primárně stanoveno, že¹¹⁰ „hodnota věci, lze-li ji vyjádřit v penězích, je její cena. Cena věci se určí jako cena obvyklá, ledaže je něco jiného ujednáno nebo stanoveno zákonem.“¹¹¹ Jestliže se cena určí jako cena obvyklá, pak se tímto odkazuje na zákon o oceňování.¹¹² Na rozdíl od obchodního zákoníku ovšem ZOK nestanoví podmínku, že se musí jednat o věc, kterou společnost využije. Avšak lze říci, že toto pravidlo platí implicitně i nadále za předpokladu, že by ostatní vkladatelé nesouhlasili s tím, aby další z vkladatelů vložil do společnosti neupotřebitelný vklad, čímž by nemohlo dojít k dohodě o založení společnosti.¹¹³

Otázka, co všechno může být nepeněžitým vkladem, velmi úzce souvisí s pojetím věci, které je v NOZ upraveno v § 489 a násl. Tato ustanovení obecně rozdělují věci na:

- 1) hmotné a nehmotné (§ 496 NOZ),
- 2) ovladatelné přírodní síly (§ 497 NOZ),
- 3) nemovité a movité věci (§ 498 NOZ),
- 4) zastupitelné a nezastupitelné (§ 499 NOZ),
- 5) zužitelné a nezužitelné (§ 500 NOZ),
- 6) hromadné, tzn. obchodní závod a pobočka (§ 501 až 503 NOZ).

Věcí je podle NOZ nejen to, co věcí skutečně je, co existuje v reálném světě, ale také věc, jenž nemá hmotnou podstatu, což tedy znamená, že ji nelze vnímat lidskými smysly. Nově budou za věci též považována práva a pohledávky, neboť i taková práva a pohledávky slouží potřebě lidí a jsou od nich odlišná. Mezi nehmotné věci podle NOZ patří i obchodní tajemství, zaknihované cenné papíry, pohledávky a práva. Podstatným rozdělením je v NOZ rozdělení na věci nemovité a movité, kdy za nemovité věci jsou považovány pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a také

¹¹⁰ ŠIMEK, Jiří a Kateřina VALENTOVÁ WORSCHOVÁ. Zákon o obchodních korporacích a jeho návaznost na oceňování a znaleckou praxi. *Bulletin advokacie*. 2014, 1-2, s. 42-43

¹¹¹ § 492 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹¹² ŠIMEK, Jiří a Kateřina VALENTOVÁ WORSCHOVÁ. Zákon o obchodních korporacích a jeho návaznost na oceňování a znaleckou praxi. *Bulletin advokacie*. 2014, 1-2, s. 42-43

¹¹³ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 127-128

práva, jenž bude zákon za nemovité prohlašovat. Věcí nemovitou může být i věc, o které jiný právní předpis stanoví, že není součástí pozemku, ačkoliv ji nelze přenést z místa na místo, aniž by byla porušena její podstata.¹¹⁴ „*Veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, jsou movité.*“¹¹⁵

Negativní vymezení věci, přináší ustanovení § 493 a 494 NOZ, přičemž § 493, výslovně vylučuje, že by věcí mohlo být lidské tělo a jeho části, třebaže byly od těla odděleny. Za věc dále není považováno ani živé zvíře. Na živé zvíře se ustanovení o věcech použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze. Právě takové chápání zvířete se projeví v souvislosti s předmětem vkladu do společnosti s ručením omezeným. Vkladem může být zvíře ve smyslu individuálně určené věci (např. pes) či věc hromadná (např. stádo krav nebo roj včel).¹¹⁶

ZOK používá pro předmět vkladu legislativní zkratku „věc“, neoperuje tedy se souslovím „věc ve smyslu právním“, jako je tomu v NOZ. Žádné věci, které jsou v ustanoveních NOZ vyčteny, nejsou ustanoveními ZOK pro vklad vyloučené. V závislosti na způsobu jejich předání správci vkladu se však ZOK zaměřuje jen na některé z nich.¹¹⁷

Zvláštního charakteru je obchodní závod nebo jeho pobočka, které jsou věcmi hromadnými, tedy souborem jednotlivých věcí náležejících téže osobě, který se považuje za jeden předmět a pokládá se za celek. Platí vyvratitelná právní domněnka, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu. Co všechno má zpravidla sloužit k tomuto provozu, se bude odvíjet od předmětu podnikání nebo činnosti obchodní korporace. Oproti vymezení podniku v obchodním zákoníku je definice obchodní závodu obecnější, avšak i nadále bude závod tvořen složkou hmotnou, nehmotnou a osobní a budou k němu náležet věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které podnikateli patří, k provozování takového závodu slouží či vzhledem ke své povaze k tomuto účelu sloužit mají. Tato pravidla se obdobně vztahují i na pobočku.¹¹⁸

¹¹⁴ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 141

¹¹⁵ § 498 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹¹⁶ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 141

¹¹⁷ Tamtéž, s. 141-142

¹¹⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 142

Zákon o obchodních korporacích neumožňuje u kapitálových společností, aby nepeněžitým vkladem mohla být práce nebo služba (to je umožněno u v.o.s. či družstva).¹¹⁹

Významnou změnu týkající se právní úpravy nepeněžitého vkladu do společnosti s ručením omezeným přináší ustanovení § 143 ZOK, které se věnuje znaleckému oceňování nepeněžitých vkladů. Podobně jako tomu bylo v právní úpravě obchodního zákoníku, musí být i podle ZOK nepeněžitý vklad oceněn znalcem, přičemž tento znalec je vybírán ze seznamu znalců a tlumočnicků, jenž vedou krajské soudy. Tím podstatným rozdílem oproti dřívější úpravě je skutečnost, že není nutné v procesu zakládání a vzniku (též při zvyšování základního kapitálu) nechávat znalce na návrh společnosti jmenovat krajským soudem. Znalce tak od účinnosti nové právní úpravy vybírají v procesu zakládání společnosti zakladatelé a po vzniku společnosti jednatelé. Tato absence nutnosti soudní součinnosti má přispět k urychlení procesu výběru znalce a zároveň také ke zlevnění procesu zakládání a vzniku s.r.o., které spočívá především úspore nákladů spojených s úhradou soudního poplatku za návrh na jmenování znalce.¹²⁰

Znalec je tedy vybírán zakladateli či jednatelem společnosti. Znalci za takové ocenění náleží odměna, která je zastoupena dvěma složkami:

- 1) faktickou odměnou za zpracování znaleckého posudku,
- 2) a náhradou za účelně vynaložené náklady spojené s vypracováním takového posudku.¹²¹

Platba znalci se určí dohodou mezi společností a znalcem, přičemž plátcem odměny je tak společnost, avšak pokud by společnost nakonec nevznikla, hradí tuto platbu znalci všichni zakladatelé nevzniklé společnosti solidárně, tj. společně a nerozdílně. Není rozhodující, kým byl znalec za účelem vypracování znaleckého posudku kontaktován či kdo jej k tomuto vypracování posudku požádal, neboť znalec musí vypracovat znalecký posudek nestranně a nezaujatě. Znalecký posudek tak musí o hodnotě nepeněžitého vkladu vypovídat zcela objektivně. Ze zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících plynou základní obsahové náležitosti, ale obsahové náležitosti, které jsou potřebné z hlediska zákona

¹¹⁹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 132

¹²⁰ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 193-194

¹²¹ Tamtéž, s. 194

o obchodních korporacích, určuje § 143 odst. 3, na jehož základě musí znalecký posudek na ocenění nepeněžitého předmětu vkladu obsahovat především:

- 1) popis nepeněžitého vkladu společníka – musí se jednat o faktický a nezaměnitelný popis nepeněžitého vkladu společníka,
- 2) použité metody ocenění či metodu ocenění – jedná se o zájem objektivního zjištění hodnoty věci, kdy, podobně jako předchozí právní úprava, i nová právní úprava předpokládá použití více metod ocenění. Touto úpravou je v tomto trendu pokračováno, když i podle tohoto ustanovení ZOK je nabádáno k použití více různých metod ocenění a následnému srovnání výsledků ocenění,
- 3) částku, na kterou se nepeněžitý vklad oceňuje – na základě použitých metod a jejich srovnání má být výsledkem ocenění vymezení částky, na kterou se nepeněžitý předmět vkladu oceňuje, přičemž částka, která bude následně započtena na emisní kurs, nesmí být vyšší než částka určená ve znaleckém ocenění. V případě, že částka započtená na emisní kurs bude nižší než hodnota ocenění, bude považována za vkladové ážio (podle § 144 odst. 2 ZOK),
- 4) odůvodnění, jak znalec k takovému ocenění došel – porovnáním výsledků, kterých se znalec dobral na základě použitých metod, by měl znalec určit výši ocenění nepeněžitého vkladu společníka a zároveň by měl takový svůj výsledek ocenění též odůvodnit.¹²²

Autor práce je toho názoru, že změna, která je novou úpravou provedena, je z hlediska zakládání a vzniku společnosti s ručením omezeným vhodnějším řešením, neboť umožňuje rychlejší a levnější postup ve výběru znalce, tudíž zakladatelé nebudou nuceni již nadále plýtvat časem, který museli věnovat při sepisování návrhu na jmenování znalce soudu, čekáním na vyřízení tohoto návrhu, tedy na jmenování znalce soudem, a v neposlední řadě nebudou nuceni plýtvat finančními prostředky při úhradě soudního poplatku za návrh na jmenování znalce. Z pohledu autora práce se takové řešení jeví jako efektivnější.

Avšak i tato změna může mít některé fatální důsledky, které by v krajních případech mohly nastat. Požadavek, aby byl znalec pro ocenění nepeněžitého vkladu jmenován pro každý jednotlivý případ soudem, mělo totiž také své opodstatnění. Tímto požadavkem mělo být docíleno zajištění objektivního ocenění nepeněžitých vkladů, které by tedy bránilo

¹²² HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 194

vytváření fiktivního základního kapitálu. V případě, že tedy předmět nepeněžitého vkladu bude nadhodnocen, může společnost s ručením omezeným vytvářet v očích potenciálních věřitelů dojem, že disponuje s majetkem vysoké hodnoty. Věřitelé se pak mohou mylně domnívat, že jim základní kapitál společnosti poskytuje dostatečné garanční záruky toho, že společnost dostojí svým závazkům. Vzhledem k tomu, že společnost s ručením omezeným jako právní forma obchodní společnosti bývá často zneužívána k podvodným jednáním, lze konstatovat, že vypuštění tohoto ochranného mechanismu, může k takovým případům přispívat. Lze i pochybovat o tom, jestli odpovědnost znalce, vyplývající mu z právních předpisů, je dostatečná. Na znalce bývá často vyvíjen ze strany zakladatelů společnosti nátlak, který pak může znalce v jeho nestrannosti a nezaujatosti ovlivnit, tudíž vyvstává otázka, zda se v českých poměrech počet takových jednání nezvýší, bude-li zákonem umožněno zakladateli (popř. jednateli) společnosti, aby si znalce, jenž ocenění jejich nepeněžitý vklad, vybrali sami. Je možné však počítat s tím, že tato otázka bude již v brzké době zodpovězena praxí. S jistotou lze ale říci, že z pohledu osoby zakladatele společnosti, je tato změna příznivější. Naopak ze strany věřitele se lze k této změně klonit spíše s jistými obavami.

Jako kladný přínos je možné přičítat nové úpravě, která se týká oceňování nepeněžitého vkladu znalce, i to, že zajisté dojde k odlehčení agendy českých soudů, které jsou už tak zahlceni. Od roku 2014 se tak již nebudou nadále zabývat návrhy na jmenování znalce.

Při založení společnosti s ručením omezeným musí společenská smlouva obsahovat, jak již bylo výše uvedeno, „*u nepeněžitého vkladu jeho popis, jeho ocenění, částku, kterou se započítává na emisní kurs, a určení osoby znalce, který provede ocenění nepeněžitého vkladu.*“¹²³ V případě popisu nepeněžitého vkladu se jedná o faktický, věcný a nezaměnitelný popis předmětu nepeněžitého vkladu společníka. Oceněním nepeněžitého vkladu se má na mysli vymezení částky, na kterou se nepeněžitý předmět vkladu oceňuje. Částka, která je následně započtena na emisní kurs, nesmí být vyšší, než je částka určená v ocenění znalce. V případě, že by částka započtená na emisní kurs byla nižší než hodnota ocenění, pak bude považována za vkladové ážio. Avšak převyšující částka nemusí být pouze vkladovým ážiem, ale může být také použita na vytvoření rezervního fondu. Stejně tak může být tato převyšující částka vrácena společníkovi, jenž vklad poskytl. Jak bude ale

¹²³ § 146 odst. 2 písm. d) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

s převyšující částkou naloženo, musí určit společenská smlouva či rozhodnutí nejvyššího orgánu s.r.o.¹²⁴ Určením osoby znalce, jenž provádí ocenění nepeněžitěho vkladu, se rozumí jeho konkrétní určení, nelze se tak spokojit s tím, že by společenská smlouva obsahovala pouze způsob určení znalce. Zde je nutné upozornit na jistou logickou disproporci, kdy je společenskou smlouvou stanoveno, že musí obsahovat údaje získané na základě ocenění, jenž provedl konkrétní znalec, avšak který má být rovněž určen společenskou smlouvou. Společenská smlouva tedy jednak určuje znalce, jednak už obsahuje výsledky, které mají vzejít teprve až ze znaleckého posudku. Bude tak zapotřebí, aby se zakladatelé dohodli ještě před uzavřením společenské smlouvy, kdo bude určen znalcem nepeněžitěho vkladu.¹²⁵

3.4.3 Správce vkladu a splnění vkladové povinnosti

3.4.3.1 Vkladová povinnost

Dalším významem, který lze pod termínem „vklad“ spatřovat, je vklad v závazkovém slova smyslu, kdy vklad jako vkladová povinnost tvoří obsah závazkového právního vztahu vznikajícího mezi budoucím společníkem a budoucí společností. V tomto vztahu tak přebírá vkladatel povinnost poskytnout vklad, přičemž budoucí společnost má právo na něm požadovat předmět vkladu a také povinnost předmět vkladu přijmout. Právní skutečností, která dává vznik vkladovému závazku, může být podle konkrétní situace buď společenská smlouva, jestliže má být s.r.o. založena alespoň dvěma zakladateli, nebo zakladatelská listina, pokud jde o jednostranný projev vůle zakladatele, jímž má být společnost s ručením omezeným založena. Ve fázi zakládání a vzniku s.r.o. je převzetí vkladové povinnosti podmíněno úspěšným založením společnosti jako takové.¹²⁶ Vzhledem k tomu, že se tato práce týká založení a vzniku společnosti, nezabývá se autor práce vkladovou povinností, která vzniká za účelem zvyšování základního kapitálu.

¹²⁴ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 195

¹²⁵ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 685-686

¹²⁶ ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, s. 28-29

3.4.3.2 Správce vkladu

Jelikož je zde povinnost před podáním návrhu na zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku splatit peněžité vklady či jejich části (popř. vnést vklady nepeněžité), tedy před vznikem společnosti, je zapotřebí zvláštní úpravy pro splnění vkladové povinnosti, neboť dokud společnost nevznikne, není možné jí splácet peněžité vklady a vnést nepeněžité vklady. Proto bylo nutné upravit takové splnění vkladového závazku jinak. Zároveň pak bylo považováno za nezbytné upravit také přechod předmětu splaceného či vneseného vkladu.¹²⁷ Tuto úpravu obsahuje ZOK v ustanoveních § 18 a násl.

Proto, že společnost nabývá právní osobnost až okamžikem zápisu společnosti do obchodního rejstříku, nemůže tak před svým vznikem nabývat práva a povinnosti, ani spravovat svůj majetek. Z toho důvodu je správou tohoto majetku pověřen správce vkladů, který musí být určen společenskou smlouvou. Pokud by ovšem společenská smlouva neobsahovala určení správce vkladu, nezpůsobilo by to neplatnost korporace. Správce vkladů může být kterákoli osoba, dokonce i osoba, která stojí mimo společnost. Taková osoba by však měla splňovat předpoklady k odborné způsobilosti ke správě vkladů (advokát, notář realitní kancelář apod.). Taktéž může být správcem vkladu i banka či spořitelna a úvěrní družstvo. Nelze však banku považovat za správce vkladů jenom na základě toho, že u ní bude otevřen účet, který bude určen pro soustředění splacených částí vkladů. Jestliže je správcem vkladů některý ze zakladatelů, vztah mezi správcem vkladů a zakladateli upravuje společenská smlouva, přičemž se podpůrně použije ustanovení § 1400-1474 NOZ o správě cizího majetku. Společenskou smlouvou by mělo být stanoveno, jestli bude činnost správce vkladu úplatnou nebo bezúplatnou. V případě, že by správcem vkladu byla určena osoba stojící mimo společnost, jednalo by se o vztah, který se bude řídit pouze ustanoveními § 1400-1474 NOZ o správě cizího majetku. Správci vkladu náleží podle ustanovení § 1402 NOZ obvyklá odměna podle povahy jeho služeb. Zakladatelé pak budou mít povinnost správci za jím vykonanou činnost zaplatit odměnu.¹²⁸ Správcem vkladů je tedy podle ustanovení § 18 ZOK společenskou smlouvou pověřená osoba, která před vznikem společnosti přijímá a spravuje splacené či vnesené předměty vkladů nebo jejich části.¹²⁹

¹²⁷ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava a Ivana ŠTENGLOVÁ. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, xvii, s. 45-46

¹²⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 148-149

¹²⁹ § 18 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Správce vkladů je vždy ustanoven pro období od legálního založení společnosti do jejího vzniku, tudíž není možné, aby byl správce vkladů ustanoven z titulu přípravné smlouvy, která již určení osoby správce vkladů obsahuje.¹³⁰

Správce vkladů je povinen vykonávat správcovskou činnost s péčí řádného hospodáře a zachovávat v tajnosti veškeré relevantní informace, jenž se dozvěděl v souvislosti s výkonem takové činnosti a které mohou druhé smluvní straně (popř. společnosti) způsobit škodu, přičemž odpovědnost za škodu nemůže být nijak omezena.¹³¹

Správce vkladu provádí svou činnost na základě ustanovení o příkazu podle NOZ, nedojde-li mezi správcem vkladu a zakladateli k jinému ujednání.¹³² Právní úprava příkazní smlouvy se nachází v ustanovení § 2430-2444 NOZ, kdy smluvními stranami by v tomto případě byly ostatní zakladatelé společnosti v postavení příkazce a správce vkladu v postavení příkazníka, jímž může být fyzická i právnická osoba.¹³³

3.4.3.3 Splnění vkladové povinnosti

Jak již bylo výše uvedeno, vkladovou povinností se rozumí závazek vkladatele vůči v budoucnu vzniklé společnosti, který spočívá ve splacení či vnesení vkladu, kdy tento vklad je základem pro vznik a existenci podílu společníka. V závislosti na tom, jestli je tedy vklad peněžitý nebo nepeněžitý, se též odvíjí i způsob splnění vkladové povinnosti. Vkladatel podle § 17 odst. 1 ZOK splní vkladovou povinnost ve lhůtě a způsobem určeným ZOK a společenskou smlouvou.¹³⁴ Vkladovou povinnost lze v souladu se společenskou smlouvou splnit v plné výši i při splacení vkladu peněžitého před podáním návrhu na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku. Zatímco musí být nepeněžitý vklad podle ustanovení § 23 odst. 2 ZOK vnesen do kapitálové společnosti před jejím vznikem, u peněžitého vkladu je před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku podle § 148 ZOK vyžadováno splacení minimální procentuální částky. Stejně ustanovení též klade požadavek splacení případného vkladového ázia před podáním návrhu na zápis společnosti. Jestliže rozdíl mezi částkou splacenou před podáním návrhu na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku a částkou, ke které

¹³⁰ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 175

¹³¹ Tamtéž, s. 148

¹³² § 18 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹³³ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 151

¹³⁴ § 17 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

se společník zavázal, nesplatí ve lhůtě určené společenskou smlouvou, nejpozději však do 5 let ode dne vzniku společnosti s ručením omezeným,¹³⁵ pak je společník v prodlení se splacením peněžitého vkladu. Následkem takového prodlení je sankce, která spočívá v povinnosti společníka uhradit úroky z prodlení ve výši dvojnásobku sazby úroku z prodlení stanovené jiným právním předpisem z dlužné částky, ledaže společenská smlouva určí jinak.¹³⁶ Zároveň zákon o obchodních korporacích dává podle § 151 odst. 2 možnost valné hromadě vyloučit společníka, který je v prodlení se splněním vkladové povinnosti.¹³⁷ Lhůtu pro splnění vkladové povinnosti lze společenskou smlouvou zkrátit, ale nikoliv prodloužit. Pokud by tak ve společenské smlouvě bylo ujednáno, bylo by to v rozporu se zákonem a k tomuto ujednání by se nepřihlíželo. S výjimkou snížení základního kapitálu nemůže být společník vkladové povinnosti zproštěn.¹³⁸

Peněžitý vklad do společnosti s ručením omezeným se splácí na zvláštní účet u banky či spořitelního a úvěrního družstva (dále jen „banka“). Jestliže má být banka zároveň správcem peněžitého vkladu, pak s ní smlouvu o zřízení účtu budou uzavírat zakladatelé společnosti. V případě, že banka není správcem vkladu, pak tuto smlouvu uzavírá sám správce vkladu za předpokladu, že má peněžité vklady spravovat on sám. Tato smlouva o účtu se řídí podle § 2662 NOZ, resp. § 2670 a násl. NOZ. Peněžní prostředky, které po vzniku s.r.o. tvoří základní kapitál, jsou bankou blokovány na účtu až do té doby, než dojde k zápisu s.r.o. do obchodního rejstříku bez ohledu na to, jestli je nebo není současně správcem vkladu. Banka neumožní budoucím společníkům ani jiným osobám nakládat s těmito peněžními prostředky, ledaže se jedná o úhradu zřizovacích výdajů nebo vrácení emisních kursů zakladatelům, jestliže společnost nevznikne.¹³⁹

V případě, že je nepeněžitým vkladem nemovitá věc, pak splnění vkladové povinnosti nastane v okamžiku, kdy vkladatel předá nemovitost správci vkladu. Spolu s předáním nemovitosti je předáno i písemné prohlášení, na němž bude úředně ověřený podpis vkladatele nemovitosti. Důvodem, proč je úřední ověření podpisu vkladatele vyžadováno, je skutečnost, že toto písemné prohlášení bude podkladem a také právním

¹³⁵ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 143

¹³⁶ § 151 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹³⁷ § 151 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹³⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 143

¹³⁹ Tamtéž, s. 174

důvodem pro změnu vlastnického práva k nemovitosti v příslušném katastru nemovitostí. Pokud jsou nepeněžitým vkladem věci movité, tj. všechny hmotné a nehmotné věci, jenž NOZ nejsou považovány za věc nemovitou, jsou vneseny jejich předáním správcí vkladů, ledaže společenská smlouva stanoví jinak. Avšak jsou movité věci, které nemohou být předmětem konkrétního předání (např. know-how), proto je potřeba vnímat pojem „předání“ v širším slova smyslu, a to tak, že se tak děje s ohledem na povahu věci předáním příslušné dokumentace (popř. datových nebo jiných nosičů), která zachycuje povahu, obsah a jiné skutečnosti, jenž jsou důležité pro možnost využití nepeněžitého vkladu.¹⁴⁰ Pod pojmem know-how se obvykle skrývá označení pro výrobně-technické, organizační, obchodní a jiné poznatky, jenž umožňují vytvořit takový výsledný produkt, který by bez nich nemohl být vytvořen a které jsou v daném okamžiku a místě výjimečné. Tyto poznatky musí být pro vklad do obchodní společnosti oddělitelné od jejich nositelů (autorů) a zachytitelné na určitém hmotném substrátu, v dokumentaci. Poznatky musí umožňovat jejich převod nebo přechod. Na stanoveném znalci záleží vyřešení otázky, zda se jedná o know-how v technickém smyslu, otázku, zda je předmět vkladu ve skutečnosti know-how ve smyslu právním, pak řeší soud.¹⁴¹

*„Je-li nepeněžitým vkladem závod nebo jeho část, je předmět vkladu vnesen účinností smlouvy o vkladu.“*¹⁴² Tímto zákon o obchodních korporacích určuje právní důvod převodu vlastnického práva a okamžik splnění vkladové povinnosti (okamžik vnesení). Ustanovení § 21 odst. 1 ZOK též odkazuje z hlediska smlouvy na přiměřené použití ustanovení občanského zákoníku o koupi. Pokud je nepeněžitým vkladem pohledávka, pak právním důvodem převodu vlastnictví je smlouva o vkladu pohledávky a splnění vkladové povinnosti je vázáno na okamžik činnosti této smlouvy. I v tomto případě je odkazováno na ustanovení NOZ týkající se postoupení pohledávky, která mají být přiměřeně aplikována na smlouvu o vkladu pohledávky, přičemž ZOK zároveň zdůrazňuje (z hlediska principu a účelu vkladů) zákonné ručení vkladatele za dobytost pohledávky, a to až do výše jejího ocenění. Ustanovení § 21 odst. 3 ZOK vylučuje jednostranné započtení vzájemných pohledávek korporace a vkladatele a pouze zde připouští zvláštní režim započtení, který se děje na základě smlouvy. Je tak omezena možnost, aby předmětem vkladu do společnosti s ručením

¹⁴⁰ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 34-36

¹⁴¹ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7 Cmo 209/2005, z 2. listopadu 2005

¹⁴² § 21 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

omezeným byla pohledávka vkladatele za touto společností. Zvláštní režim započtení je tedy možný na základě smlouvy o započtení, která z hlediska ochrany vyžaduje písemnou formu a schválení jejího návrhu valnou hromadou. Ke schválení návrhu je potřeba podle § 171 odst. 1 písm. c) ZOK kvalifikovaná dvoutřetinová většina hlasů. Obecné pravidlo pro určení okamžiku vnesení nepeněžitého vkladu je obsaženo v § 22 ZOK, kdy tímto okamžikem splnění vkladové povinnosti společníka je účinnost smlouvy o vkladu, která je uzavřena mezi vkladatelem a správcem vkladu.¹⁴³ Jak již bylo výše uvedeno, nepeněžitě vklady musí být před vznikem s.r.o. vneseny v celém rozsahu v souladu s § 23 odst. 2 ZOK.

Správce vkladu vydává každému vkladateli, i po částečném splnění jeho vkladové povinnosti, prohlášení, které prokazuje rozsah splnění vkladové povinnosti. Tento doklad pak slouží jako důkaz splnění vkladové povinnosti vyžadovaný rejstříkovým soudem. Jelikož je splnění vkladové povinnosti v rozsahu stanoveném ZOK jednou z nezbytných podmínek, aby mohl rejstříkový soud návrhu vyhovět, je tedy potřeba toto prohlášení prokazující splnění vkladové povinnosti přiložit k návrhu na zápis do obchodního rejstříku. S ohledem na význam tohoto dokumentu je nutné i případné nepravdivé uvedení údajů na tomto prohlášení sankcionovat, kdy smyslem takové sankce je především ochrana potenciálních věřitelů společnosti, nikoliv potrestání správce vkladu. Proto v případě, kdy správce vkladů uvede v prohlášení vyšší míru splnění vkladové povinnosti, než je stav skutečný, ručí věřitelům společnosti s ručením omezeným za její dluhy až do výše tohoto rozdílu. Rozsah tohoto zákonného ručení správce vkladu je tedy limitován, neboť správce vkladu neručí do výše případné škody věřitelů, ale jen do výše rozdílu mezi skutečnou mírou splnění vkladové povinnosti a částky uvedené v prohlášení. Dalším hlediskem, jenž rozsah ručení správce vkladů limituje, je hledisko časové, kdy proti správci vkladů lze požadovat náhradu z titulu ručení pouze ve lhůtě 5 let od vzniku s.r.o. Po marném uplynutí této prekluzivní lhůty zaniká právo vymáhat plnění od správce vkladů z titulu ručení.¹⁴⁴

3.4.3.4 Převod vlastnického práva

Společnost s ručením omezeným vzniká dle § 126 NOZ až jejím zápisem do obchodního rejstříku, přičemž tímto okamžikem získává právní osobnost, proto nejdříve

¹⁴³ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 37

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 39

v tomto okamžiku pro sebe může nabývat práva a povinnosti. Vzhledem k tomu, že společnost jako subjekt ještě neexistovala, nemohla nabýt vlastnické právo k předmětu vkladu, proto také z tohoto důvodu nabývá společnost vlastnické právo k předmětům vkladů v okamžiku svého vzniku. Výjimku z tohoto pravidla pak tvoří situace, kdy společnost nabývá vlastnické právo až v okamžiku zápisu do zvláštní evidence (veřejného seznamu). Jako příklad lze uvést vklad nemovitosti do s.r.o., neboť společnost k ní nabude vlastnické právo až zápisem tohoto práva do katastru nemovitostí, kdy právním titulem k tomuto zápisu je prohlášení o vkladu s úředně ověřeným podpisem vkladatele. Obdobně to platí i pro další případy, kdy předmětem vkladu jsou např. patenty, ochranné vzory aj. V případě věcí movitých nabývá společnost vlastnictví k nim v okamžiku svého vzniku. Ani pro automobily neplatí odlišný režim, poněvadž zápisy vozidel v evidenci pouze deklarují převod vlastnického práva, tudíž nemají konstitutivní účinky. Odlišný režim platí pro letadla a námořní plavidla, protože jejich zápis v rejstříku (leteckém či námořním) je založen na principu konstitutivním, takže společnost k nim nabude vlastnického práva až dnem zápisu v uvedených evidencích.¹⁴⁵

Je tak nutné striktně odlišovat okamžik splnění vkladové povinnosti, tj. okamžik vnesení vkladu do společnosti, od převodu vlastnictví k předmětu vkladu na společnost. K tomuto převodu dochází nejdříve vznikem společnosti, popř. později podle zvláštních právních předpisů, zatímco k vnesení vkladu jako splnění vkladové povinnosti dochází před jejím vznikem.¹⁴⁶

Je však možné, že nastane situace, kdy vlastnické právo k předmětu vkladu z nějakého důvodu na společnost nepřejde. Takovou situaci lze pochopitelně vyloučit u peněžitých vkladů. Jestliže se tak stane, neznamená to, že by bylo možné vkladovou povinnost společníkovi prominout,¹⁴⁷ ale vzniká zde povinnost vkladatele uhradit podle § 26 odst. 1 ZOK cenu nepeněžitého vkladu v penězích podle ocenění uvedeného ve společenské smlouvě a povinnost společnosti s ručením omezeným vrátit převzatý předmět vkladu.¹⁴⁸

¹⁴⁵ HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, s. 37-38

¹⁴⁶ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 40

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 41

¹⁴⁸ § 26 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Pokud vkladatel převede podíl na jiného, pak ručí za splnění povinnosti k náhradě hodnoty vkladu podle uvedeného ustanovení § 26 odst. 1 ZOK s výjimkou nabytí podílu na regulovaném trhu v členském státě Evropské unie.¹⁴⁹

Jestliže s.r.o. vznikne, je další činnost správce vkladů nadbytečná, tudíž jeho posledním úkolem je předání všech předmětů vkladů společnosti. Neurčí-li společenská smlouva jinak, předá správce vkladů společnosti i plody a užitky, které plynou z předmětu vkladu. Může však nastat situace, že s.r.o. nakonec nevznikne, čímž nedojde ani k převodu vlastnického práva k předmětům vkladů. Tyto pak zůstanou ve vlastnictví vkladatelů. Protože nebude v takovém případě naplněn účel vkladové povinnosti, vrátí správce vkladů předměty vkladů s plody a užitky vkladatelům. Splnění této povinnosti je zajištěno zákonným solidárním ručením zakladatelů s.r.o.¹⁵⁰

Mezi založením s.r.o., oceněním nepeněžitých vkladů a převodem vlastnického práva bývá určitá časová prodleva, jejímž následkem může být podstatné snížení ceny předmětu nepeněžitého vkladu. Avšak společnosti musí být poskytnut vklad v té hodnotě, která je uvedena ve společenské smlouvě. Jestliže tedy dojde k poklesu ceny předmětu vkladu pod hodnotu emisního kursu, je potřeba, aby vkladatel tuto hodnotu doplatil v penězích.¹⁵¹

¹⁴⁹ § 26 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹⁵⁰ HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, s. 42

¹⁵¹ Tamtéž, s. 42

4 Vznik s.r.o.

Vznikem společnosti se rozumí vznik její svéprávnosti podle § 15 odst. 2 NOZ, což znamená, že společnost je od tohoto okamžiku způsobilá nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem. Společnost s ručením omezeným tak může vystupovat v právních vztazích a právně jednat teprve od zápisu do obchodního rejstříku. Po zápisu do tohoto rejstříku se nemůže vzdát svéprávnosti, a to ani z části.¹⁵²

4.1 Jednání před vznikem společnosti

Po sestavení a podepsání společenské smlouvy, je proces zakládání s.r.o. ukončen, avšak společnost jako subjekt práva dosud neexistuje. Vzhledem k objektivní potřebě zahájit výkon podnikání či jiné činnosti ihned po založení společnosti, ještě než společnost vznikne, dochází v praxi k určitým potížím, které jsou představovány značnou administrativní náročností a zejména zdlouhavostí rozhodování rejstříkových soudů. Tyto negativní dopady se zákonodárce snaží zmírnit zvláštní úpravou obsaženou v § 127 NOZ. Dříve takovéto jednání před vznikem společnosti bylo upraveno v ustanovení § 64 obchodního zákoníku. Cizí právní teorie v této souvislosti hovoří o tzv. předběžné společnosti.¹⁵³

V meziobdobí od založení s.r.o. do jejího vzniku, kdy společnost není svéprávná a nemůže tedy jednat, umožňuje ustanovení § 127 NOZ, které dopadá na ty právnické osoby, jenž odlišují termíny ustavení (resp. založení) a vznik, aby jejím jménem jednala jiná osoba. NOZ neuvádí identifikaci osoby jednající za právnickou osobu před jejím vznikem, ani neuvádí, jestli je období před vznikem právnické osoby nějakým způsobem omezeno. Z ustanovení § 127 NOZ však plyne, že za právnickou o v tomto smyslu může jednat kdokoliv, což lze dovodit z textu „kdo takto jedná“. Jestliže tedy NOZ stanoví, že za podmínek, které jsou stanoveny v § 127, se může přičítat jednání kohokoliv právnické osobě uskutečněné před jejím vznikem, lze z tohoto dovodit, že takové jednání může být uskutečněné před zápisem právnické osoby do veřejného rejstříku, tj. v případě společnosti s ručením omezeným před zápisem do obchodního rejstříku. Lze proto říci, že jednáním přičitatelným právnické osobě je podle § 127 NOZ jednání kohokoliv, které může být

¹⁵² SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář* : [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii s. 22

¹⁵³ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* 2., přeprac. a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2005, xxix, s. 86-87

uskutečně kdykoliv před vznikem právnické osoby. Ve stejném ustanovení je též upravena solidarita na straně více jednajících osob.¹⁵⁴ Jestliže tedy jedná pouze jediná osoba, pak je zavázána pouze ona sama. V případě, že jedná dvě a více osob, pak jsou zavázány společně a nerozdílně.¹⁵⁵

V okamžiku, kdy právnická osoba, jejímž jménem bylo takto jednáno, vznikne, může účinky těchto jednání pro sebe převzít, a to do tří měsíců od tohoto data.¹⁵⁶ Souhlas k převzetí účinků jednání učiněných za společnost s ručením omezeným před jejím vznikem uděluje valná hromada podle § 190 odst. 2 písm. l) ZOK.¹⁵⁷ Převzetí účinků takových jednání je právem právnické osoby, nikoliv její povinností. Je na všech zúčastněných osobách, tj. na straně osob, jež jednaly za právnickou osobu, i na straně právnické osoby, aby toto převzetí daly právně relevantním způsobem najevo. Poté, co právnická osoba naplní své právo převzetí účinků těchto jednání, je její povinností dát svému smluvnímu partnerovi najevo, že tak učinila.¹⁵⁸ Oznámit účastníkům těchto vztahů skutečnost, že valná hromada tato jednání schválila, je povinností jednatele (resp. jednatelů) společnosti. S ohledem na princip dobrých mravů by i případné neschválení těchto jednání mělo být oznámeno účastníkům těchto vztahů, aby bylo zabráněno zbytečné nejistotě o tom, jak se věci mají.¹⁵⁹

Tímto vstupuje do práv a povinností ex tunc, tedy od samého počátku tohoto vztahu, nikoliv od převzetí. V případě, že by tak právnická osoba neučinila, zcela jistě by se aplikovaly ustanovení § 1879 a násl. NOZ (změna v osobě věřitele), resp. ustanovení § 1888 násl. (změna v osobě dlužníka). Druhá smluvní strana by vystupovala, a to buď v pozici věřitele, kdy by vyžadovala plnění, nebo v pozici dlužníka plnění původnímu oprávněnému z tohoto jednání, vůči osobě, která takto jménem právnické osoby jednala, neboť právě ta je z tohoto jednání oprávněna a zavázána sama. Jestliže právnická osoba svého oprávnění převzít účinky těchto jednání pro sebe nevyužije do tří měsíců od svého vzniku, pak osoba, která takto jedná za právnickou osobu, zůstává oprávněna a zavázána

¹⁵⁴ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 118-418]*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 26

¹⁵⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o. 2.*, přeprac. a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2005, xxix, s. 87

¹⁵⁶ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 118-418]*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 26

¹⁵⁷ § 190 odst. 2 písm. l) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹⁵⁸ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 118-418]*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 26

¹⁵⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o. 2.*, přeprac. a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2005, xxix, s. 88

sama. Toto poskytuje ochranu třetím osobám, které nemohou ovlivnit převzetí účinků těchto jednání za právnickou osobu.¹⁶⁰

Ustanovení § 127 NOZ může mít také praktický dopad do účetnictví společnosti. Jedná se především o situace, kdy osoby jednající jménem společnosti před jejím vznikem uskuteční např. finanční výdaje, které jsou spojené se vznikem s.r.o. (za ověření podpisů, kolky, poplatky, za sepsání zakladatelského dokumentu apod.). Jelikož společnost vede účetnictví od svého vzniku, je tak možné, aby postupem podle tohoto ustanovení deklarovala, že se jedná o výdaje, kterými se cítí být zavázána. Po otevření účetních knih se tak mohou tyto výdaje stát součástí účetnictví této společnosti.¹⁶¹

4.2 Obchodní rejstřík

Dne 30. září 2013 byl vyhlášen zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále jen „ZVR“), který spojuje hmotněprávní i procesněprávní ustanovení týkající se veřejných rejstříků, přičemž NOZ rozlišuje mezi veřejnými seznamy, které představují seznamy věcí, a veřejnými rejstříky, kterou jsou seznamy osob. Tento nový zákon si klade za cíl především zefektivnit a zrychlit zápisy do obchodního rejstříku, snížit administrativní zátěž a přidat funkcionality, jenž určité postupy zautomatizují. ZVR obsahuje jednak obecnou úpravu všech veřejných rejstříků, jednak speciální odchylky pro jednotlivé rejstříky (rejstřík spolků, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství jednotek a obchodní rejstřík).¹⁶² Samostatnou otázkou zůstává úprava obchodního rejstříku, která není tedy upravena ani v NOZ, ani v ZOK, přičemž v původním návrhu ZOK úprava obchodního rejstříku byla, avšak v reakci na připomínkové řízení došlo k jejímu vypuštění. Tuto problematiku nakonec řeší samostatný zákon. Důvodem proč byla vypuštěna bylo např. to, že právní úprava obchodního rejstříku do ZOK pojmově nepatří, nebo i to, že je tím dán prostor pro obecnou regulaci veřejných rejstříků dalších právnických

¹⁶⁰ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář* : [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 26-27

¹⁶¹ Tamtéž, s. 27

¹⁶² KUBOVÁ, Jana. Infocentrum: Co nového přinese nový zákon o veřejných rejstřících. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Nový občanský zákoník* [online]. © 2013–2014 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/co-pozitivniho-prinese-novy-zakon-o-verejnych-rejstricich/>

osob, nikoliv jen obchodních společností a družstev.¹⁶³ Význam ZVR lze spatřovat tedy ve sjednocení dříve roztržštěné právní úpravy, která v některých případech působila i výkladové problémy. S ohledem na skutečnost, že v České republice došlo k rekonifikaci civilního práva, kdy mnohé právní předpisy, jako je např. obchodní zákoník, který upravoval obchodní rejstřík, byly zrušeny, je tato úprava určitou nezbytností.¹⁶⁴

Cílem zákona o veřejných rejstřících je vytvoření svébytného systému veřejného rejstříku právnických osob (popř. podnikajících fyzických osob). Předchozí stav nelze označit za nefunkční, neboť se jedná o systém poměrně zaběhnutý, ale lze o něm kriticky poznamenat, že se jedná o systém poměrně nepružný a administrativně náročný. Česká republika se podle zprávy Světové obchodní banky Doing Business 2012 nachází až na 138. místě v délce zahájení podnikání, kdy se oproti roku 2011 propadla o 8 míst. Tyto nepříznivé výsledky jsou odrazem poměrně značné administrativní zátěže při zahajování podnikání a též dlouhou dobou, kterou je potřeba věnovat zakládání obchodních společností. ZVR se chce s tímto nepružným stavem vyrovnat tak, že sníží administrativní zátěž při zakládání obchodní korporace a zároveň zrychlí proces jejího založení, kdy takového zrychlení chce docílit prostřednictvím vyšší podpory elektronizace soudního řízení či prostřednictvím možnosti podnikatelů zvolit alternativu při zakládání, popř. při její změně. Tento zákon chce v souhrnu docílit zajištění právní úpravy veřejných rejstřících, které jsou NOZ předpokládáné, a zlepšení podnikatelského prostředí tím, že sníží administrativní zátěž, přidá nové funkcionality a zrychlí rejstřikové řízení.¹⁶⁵

Obchodní rejstřík je veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje o právnických a fyzických osobách. Tento veřejný rejstřík je informačním systémem veřejné správy a je veden v elektronické podobě rejstřikovým soudem.¹⁶⁶ Obchodní rejstřík se dle § 2 ZVR skládá ze zvláštních vložek a sbírky listin.¹⁶⁷ Do obchodního rejstříku se zapisují jen ty subjekty, o kterých tak stanoví zákon a jiné subjekty být do obchodního rejstříku zapisovány nesmí. Okruh zákonem určených subjektů nelze jinak, než zákonem zúžit nebo rozšířit. Subjekt nelze ani na jeho vlastní žádost zapsat bez toho, aby nutnost, resp. možnost

¹⁶³ Důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, s. 31 [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/database/Zaverecna-zprava-RIA-k-navrhu-zakona-o-rejstřících.pdf>

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 34

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 35

¹⁶⁶ § 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁶⁷ § 2 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

jeho zápisu byla přímo určena zákonem. Do obchodního rejstříku se tedy zapisují osoby, u nichž zákon stanoví povinnost takovou osobu zapsat do obchodního rejstříku (tzv. obligatorně zapisované osoby), a osoby, u nichž zákon takovou povinnost nevyžaduje, ale umožňuje těmto osobám se nechat do obchodního rejstříku zapsat (fakultativně zapisované osoby).¹⁶⁸ Společnost s ručením omezeným patří mezi obligatorně zapisované osoby.

Právní úprava obchodního rejstříku je založena na tzv. principu publicity, přičemž tento se rozpadá jednak na princip formální publicity, jednak na princip materiální publicity.¹⁶⁹ Princip formální i materiální publicity je přímo upraven v hlavě I. ZVR a platí pro všechny veřejné rejstříky tímto zákonem upravené.

Princip formální publicity vyjadřuje skutečnost, že obchodní rejstřík je přístupný každému. Každý má tak právo do obchodního rejstříku nahlížet, pořizovat si kopie a výpisy. Podle § 4 odst. 1 ZVR vydá rejstříkový soud na požádání listinný úředně ověřený částečný či úplný opis zápisu nebo listiny uložené ve sbírce listin nebo potvrzení o tom, že určitý údaj v obchodním rejstříku není, ledaže žadatel výslovně požádá o opis úředně neověřený.¹⁷⁰ Úředním ověřením se podle odstavce druhého potvrzuje shoda opisu se zápisem v obchodním rejstříku nebo s listinou uloženou ve sbírce listin.¹⁷¹ Podle § 3 odst. 1 ZVR uveřejní rejstříkový soud údaje o zapsané osobě a listiny uložené ve sbírce listin způsobem umožňující dálkový přístup a umožní získat úředně ověřený elektronický opis.¹⁷² Avšak rejstříkový soud vydá vždy jen listinný opis, pokud se jedná o skutečnosti zapsané do obchodního rejstříku a listiny uložené do sbírky listin před 1. lednem 1997, ledaže jsou i zápisy o těchto skutečnostech či listiny již uchovány v elektronické podobě.¹⁷³ Princip formální publicity sleduje dikci předchozí právní úpravy. Za významné doplnění lze považovat povinnost ministerstva financí ČR zveřejnit zákonem požadované údaje (§ 7 odst. 1 ZVR) způsobem umožňující dálkový přístup. Tímto je sledován cíl podpory systému ARES, který se snaží umožnit veřejnosti najít potřebné údaje v jednom systému.¹⁷⁴

¹⁶⁸ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2003, xxxvi, s. 3

¹⁶⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2005, s. 20

¹⁷⁰ § 4 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁷¹ § 4 odst. 2 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁷² § 3 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁷³ § 3 odst. 2 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁷⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, s. 46 [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/database/Zaverecna-zprava-RIA-k-navrhu-zakona-o-rejstricich.pdf>

Princip materiální publicity, jenž je též označován za princip „dobré víry“, je upraven v § 8 a násl. ZVR. Tento princip má dvě stránky- pozitivní a negativní. Tou pozitivní stránkou principu materiální publicity se rozumí to, že skutečnosti zapsané v obchodním rejstříku jsou účinné vůči každému ode dne jejich zveřejnění.¹⁷⁵ Negativní stránka principu materiální publicity, která je vyjádřena v ustanovení § 8 ZVR, pak znamená, že proti osobě, která právně jedná důvěřujíc údaji zapsanému do veřejného rejstříku, nemá ten, jehož se zápis týká, právo namítnout, že zápis neodpovídá skutečnosti.¹⁷⁶ Pro tyto principy platí též určité zvláštní odchylky, které jsou zákonem stanoveny. V souvislosti s tímto principem je nutné zmínit, že i § 121 NOZ upravuje princip materiální publicity (jednou duplicitně a jednou odlišně).

4.3 Návrh na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku

Jestliže má společnost podnikat, je nutné pro ni opatřit příslušné podnikatelské oprávnění, tj. živnostenské či jiné oprávnění podle jiného zákona (§ 421 odst. 2 NOZ). Živnostenskému úřadu či jinému úřadu je potřeba prokázat založení společnosti.¹⁷⁷ Získané doklady je poté nezbytné připojit k návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku. Podle § 13 odst. 1 ZVR je navrhovatel povinen doložit, že osobě, jíž se zápis týká, vznikne nejpozději dnem zápisu společnosti do obchodního rejstříku příslušné živnostenské či jiné oprávnění k činnosti, jenž má být jako předmět činnosti nebo podnikání do obchodního rejstříku zapsáno, jestliže takové oprávnění zákon vyžaduje. To však neplatí, pokud je tato skutečnost zjištělná z informačního systému veřejné správy nebo jeho části, která je veřejnou evidencí, rejstříkem nebo seznamem nebo pokud stanoví jiný zákon jinak.¹⁷⁸ Stejně tak je zákonem vyžadováno, aby navrhovatel při návrhu na zápis doložil právní důvod užívání prostor, v nichž je umístěno sídlo osoby, jíž se zápis týká. Tato povinnost nemusí být splněna, pokud je právní důvod zjištělný z informačního systému veřejné správy nebo jeho části, jenž je veřejnou evidencí, rejstříkem či seznamem.¹⁷⁹ Ustanovení § 14 odst. 2 ZVR dále stanoví, co k doložení právního důvodu užívání prostor postačí. Postačujícím

¹⁷⁵ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2003, xxxvi, s. 55-57

¹⁷⁶ § 8 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁷⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o. 2.*, přeprac. a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2005, xxix, s. 88-89

¹⁷⁸ § 13 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁷⁹ § 14 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

dokladem k tomuto je písemné prohlášení vlastníka nemovitosti či jednotky, kde jsou prostory umístěny, popř. prohlášení osoby, která je s nemovitostí, bytem nebo nebytovým prostorem oprávněna jinak nakládat, že s umístěním sídla osoby souhlasí. Toto uvedené prohlášení nesmí být starší než 3 měsíce a podpisy na něm musí být úředně ověřeny.¹⁸⁰

Podle § 46 odst. 2 návrh na zápis založené s.r.o. do obchodního rejstříku podávají všichni jednatelé.¹⁸¹ V tomto případě je bezpředmětné, jestli jednatelé jednají za společnost kolektivně či každý z nich je oprávněn jednat za společnost samostatně.¹⁸² Návrh na zápis společnosti s ručením omezeným lze dle ustanovení § 18 ZVR podat pouze na formuláři,¹⁸³ přičemž dle § 21 ZVR stanoví náležitosti těchto formulářů ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.¹⁸⁴ Návrh na zápis se podává a zápis v obchodním rejstříku se provádí v českém jazyce, přičemž zápis v obchodním rejstříku může být proveden také v jakémkoliv cizím jazyce, jestliže o to návrhovátelem požádá.¹⁸⁵

Jestliže zápis ve veřejném rejstříku provádí soud, pak se návrh podává prostřednictvím elektronicky vyplněného formuláře na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti. Takto vyplněný formulář je možné poslat jak v podobě elektronické, tak podobě listinné.¹⁸⁶ K návrhu na zápis do obchodního rejstříku je třeba doložit i listiny o skutečnostech, které mají být do tohoto rejstříku zapsány, a listiny, jenž se zakládají do sbírky listin v souvislosti s tímto zápisem.¹⁸⁷ Jednotlivé náležitosti návrhu na zápis jsou stanoveny ve vyhlášce č. 323/2013 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku a o zrušení některých vyhlášek. Ministerstvo spravedlnosti musí podle § 2 této vyhlášky uveřejnit na svých internetových stránkách (portal.justice.cz) formuláře na zápis společnosti s ručením omezeným.¹⁸⁸ Dále

¹⁸⁰ § 14 odst. 2 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁸¹ § 46 odst. 2 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁸² DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o. 2.*, přeprac. a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2005, xxix, s. 89

¹⁸³ § 18 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁸⁴ § 21 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁸⁵ § 24 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁸⁶ § 17 odst. 1 nařízení č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁸⁷ § 19 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁸⁸ § 2 vyhlášky č. 323/2013 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku a o zrušení některých vyhlášek

pak ustanovení § 3 této vyhlášky uvádí obecné náležitosti formuláře návrhu na zápis s.r.o., mezi které patří:

- 1) označení, že jde o návrh na zápis,
- 2) označení rejstříkového soudu, tj. příslušného krajského soudu, kterému je návrh adresován,
- 3) označení navrhovatele,
- 4) označení společnosti s ručením omezeným, tzn. obchodní firma společnosti a adresa jejího sídla,
- 5) údaje o skutečnostech, které jsou předmětem návrhu na zápis,
- 6) den, ke kterému má být příslušný údaj zapsán,
- 7) seznam příloh a
- 8) datum a podpis navrhovatele.¹⁸⁹

Pokud je navrhovatel právně zastoupen (např. advokátem), je nutné tuto skutečnost také uvést v návrhu, přičemž je pak potřeba k návrhu přiložit plnou moc, která opravňuje právního zástupce k podání návrhu. Tato plná moc musí být opatřena ověřeným podpisem všech jednatelů.

Podle § 3 odst. 2 vyhlášky č. 323/2013 Sb. musí být podpis na formuláři v listinné podobě úředně ověřen. *„Formulář v elektronické podobě musí být podepsán uznávaným elektronickým podpisem podle zákona upravujícího elektronický podpis nebo zaslán prostřednictvím datové schránky osoby, jež návrh na zápis podává.“*¹⁹⁰

Návrh na prvozápis musí být doložen následujícími dokumenty:

- 1) doklady o založení společnosti (společenská smlouva či zakladatelská listina ve formě notářského zápisu),
- 2) doklady, které osvědčují, že byla splněna vkladová povinnost alespoň v rozsahu určeném zákonem (prohlášení správce vkladu, potvrzení banky, případně posudek znalce, který nepeněžité vklady ocenil),
- 3) čestné prohlášení jednatele s ověřeným podpisem- na této listině je potřeba prohlásit, že osoba jednatele je svéprávná, bezúhonná, není statutárním orgánem v jiné společnosti, na kterou byl prohlášen konkurz či podán insolvenční návrh, splňuje

¹⁸⁹ § 3 odst. 2 vyhlášky č. 323/2013 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku a o zrušení některých vyhlášek

¹⁹⁰ § 3 odst. 2 vyhlášky č. 323/2013 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku a o zrušení některých vyhlášek

podmínky pro provozování živnosti podle § 6 živnostenského zákona a souhlasí být v obchodním rejstříku jako jednatel předmětné společnosti,¹⁹¹

- 4) potvrzení o příslušném živnostenském nebo jiném oprávnění k činnosti (např. výpis z živnostenského rejstříku),
- 5) „*důkaz o tom, že činnost, která má být zapsána jako předmět podnikání společnosti a kterou mohou podle zvláštních předpisů vykonávat pouze fyzické osoby, bude vykonávána pouze s pomocí k tomu oprávněných osob*“,
- 6) u zahraniční fyzické osoby, která se zapisuje do obchodního rejstříku jako osoba oprávněná jednat za společnost, doklad o povolení k pobytu na území České republiky,
- 7) doklady o členech dozorčí rady, byla-li zřízena,
- 8) právní důvod užívání prostor, v nichž je umístěno sídlo osoby (např. prohlášení vlastníka nemovitosti či jednotky- ne starší než 3 měsíce a s úředně ověřenými podpisy, nájemní smlouva),
- 9) výpisy z Rejstříku trestů, které osvědčují podmínky bezúhonnosti všech jednatelů a členů dozorčí rady, pokud je zřizována. Tyto výpisy je u občana České republiky nutné přiložit, jestliže v návrhu není uvedeno místo narození a rodné příjmení. Pokud by soud totiž takové informace měl, pak není povinnost jej k návrhu dokládat, neboť soud si vytáhne výpis z Rejstříku trestů sám. Jinak Zahraniční fyzické osoby musí předložit též odpovídající doklady vydané státem, jehož je tato fyzická osoba občanem, stejně tak i státy, v nichž se dlouhodobě tato fyzická osoba zdržovala v posledních třech letech, přičemž doklady nesmí být starší než tři měsíce.¹⁹²

Jestliže návrh trpí takovými vadami, které jsou neodstranitelné, anebo se vady návrhu nepodařilo daným navrhovatelům ani dodatečně odstranit, není možné zápis společnosti povolit. Pokud je však obsah přikládané společenské smlouvy zjevně v rozporu s kogentními ustanoveními zákona, nemůže soud vyzývat k doplnění či opravě návrhu, ale návrh musí zamítnout. To ovšem nevytváří překážku proto, aby zakladatelé uzavřeli společenskou smlouvu znovu a podali nový návrh na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku.¹⁹³

¹⁹¹ § 46 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

¹⁹² DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* 2., přeprac. a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2005, xxix, s. 91

¹⁹³ Tamtéž, s. 91

4.4 Zápis s.r.o. do obchodního rejstříku

Pro podání návrhu na zápis společnosti s ručením omezeným zákon stanoví lhůtu. Tato lhůta počíná běžet od okamžiku založení společnosti, tj. od podepsání společenské smlouvy (popř. pořízení zakladatelské listiny), přičemž se jedná o lhůtu hmotněprávní. V této lhůtě tak musí být návrh na zápis společnosti doručen.¹⁹⁴ Ustanovení § 9 odst. 1 ZOK stanoví, že pokud není tento návrh na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku podán do 6 měsíců ode dne jejího založení, pak platí, že nastávají tytéž účinky jako při odstoupení od smlouvy.¹⁹⁵ Avšak tuto lhůtu je podle § 9 odst. 2 ZOK možné ve společenské smlouvě změnit.¹⁹⁶ Zápis se do obchodní rejstříku provede ke dni, který je určen v návrhu na zápis, jenž nesmí předcházet dni jeho provedení. O tomto návrhu rozhoduje soud usnesením, kdy zápis společnosti s ručením omezeným provede právě ke dni právní moci tohoto usnesení. Jak již bylo výše uvedeno, pokud by lhůta stanovená pro podání návrhu nebyla dodržena, je konstruována právní fikce odstoupení od smlouvy. Jestliže by se ovšem nejednalo společenskou smlouvu, nýbrž by společnost byla založena zakladatelskou listinou, pak by se nepoužila právní fikce odstoupení od smlouvy. V takovém případě by se jednalo o zánik právního jednání marným uplynutím doby s tím, že tato marnost spočívá v nepodání příslušného návrhu.¹⁹⁷

K tomuto rejstříkovému řízení je příslušný krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud společnosti, které se tento zápis v rejstříku týká, ledaže ZVR či jiný zákon stanoví jinak.¹⁹⁸ Jestliže jde o zahraniční osobu, je k řízení příslušný soud, v jehož obvodu je umístěn její závod nebo odštěpný závod.¹⁹⁹ Za účastníka je považována osoba či osoby, které tento návrh podaly. Obvykle touto osobou bývá statutární orgán společnosti. Soud usnesením návrh na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku odmítne, pokud:

- 1) byl podán osobou, která k podání takového návrhu není oprávněna,
- 2) návrh nebyl podán předepsaným způsobem (např. pokud nebyl podán na předepsaném formuláři),

¹⁹⁴ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 97

¹⁹⁵ § 9 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁹⁶ § 9 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁹⁷ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 97

¹⁹⁸ § 75 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

¹⁹⁹ § 75 odst. 2 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

- 3) návrh neobsahuje všechny předepsané náležitosti,
- 4) návrh je nesrozumitelný či neurčitý,
- 5) k návrhu nebyly připojeny listiny, kterými mají být dle zvláštního právního předpisu doloženy údaje o zapisovaných skutečnostech,²⁰⁰
- 6) nebo účel zakládání s.r.o. je v rozporu s ustanovením § 145 NOZ.²⁰¹

V případě, že návrhu trpí určitými vadami či je třeba doplnit chybějící listiny, soud usnesením, které musí být vydáno ve lhůtě 3 pracovních dnů od dojití návrhu soudu, vyzve navrhovatele, aby tyto vady odstranil, případně doplnil chybějící listiny, přičemž opakovaná výzva se nepřipouští.²⁰² V tomto usnesení tedy soud uvede důvody odmítnutí tohoto návrhu a poučení, jak lze tyto nedostatky odstranit.²⁰³ Jestliže rejstříkový soud návrh odmítne, pak se něj pohlíží jako by nebyl podán. V případě, že by již uplynula lhůta pro podání návrhu na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku, není možné, aby byl podán návrh nový.²⁰⁴ Pokud návrh na zápis odmítnut dle § 86 ZVR nebyl, pak rejstříkový soud zkoumá, jestli údaje o skutečnostech, jenž se do veřejného rejstříku zapisují, vyplývají z listin, jenž musí být k návrhu doloženy. Také soud zkoumá, zda jméno (obchodní firma) není zaměnitelné s jiným zapsaným jménem, které už existuje, popř. není-li klamavé.²⁰⁵

Rejstříkový soud má povinnost provést zápis společnosti do obchodního rejstříku anebo o návrhu rozhodnout usnesením nejpozději do 5 pracovních dnů, přičemž lhůta běží ode dne, kdy byl návrh podán. Pokud by ovšem byl soudní poplatek z návrhu zaplacen až v průběhu řízení nebo jestliže došlo ke změně návrhu, běží lhůta až ode dne, kdy byl soudní poplatek zaplacen, nebo ode dne, kdy soudu změněný návrh došel. Soud o zápisu s.r.o. do obchodního rejstříku vyrozumí účastníky řízení tak, že jim zašle výpis z rejstříku, který tento zápis obsahuje.²⁰⁶ Jak již bylo výše uvedeno, obchodní rejstřík se skládá z rejstříkových vložek a sbírky listin, přičemž rejstříkové vložky jsou uspořádány do oddílů. V těchto oddílech jsou jednotlivé vložky číslovány, kdy všechny tyto vložky jsou řazeny právě podle

²⁰⁰ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 97

²⁰¹ § 86 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

²⁰² BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 97

²⁰³ § 89 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

²⁰⁴ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 97

²⁰⁵ § 90 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

²⁰⁶ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 97

pořadí čísel, které jsou přidělovány v časovém pořadí tak, jak jdou za sebou. Každý oddíl je určen pro daný typ zapisovaných subjektů, které jsou rozlišeny podle jejich právní formy. Společnosti s ručením omezeným jsou zapisovány do oddílu C.²⁰⁷ Prvý zápis s.r.o. do obchodního rejstříku je podle sazebníku poplatků, který je přílohou k zákonu o soudních poplatcích, položky 11 odst. 1 písm. c) zpoplatněn částkou 6000 Kč.²⁰⁸ Dříve byl tento poplatek stanoven pro společnost s ručením omezeným na 5000 Kč. Rejstříkový soud zapíše o společnosti s ručením omezeným skutečnosti, jenž jsou uvedené v dílu 1 ZVR (tyto jsou pro všechny veřejné rejstříky stejné), a také doplňující skutečnosti zapisované pouze do obchodního rejstříku, které jsou uvedeny v § 48 a násl. ZVR.

4.5 Notář jako alternativa pro přímý zápis

ZVR podle důvodové zprávy k tomuto zákonu předpokládá další rozvinutí registračního principu, tj. nahrazení soudního přezkumu a rozhodování ve věcech zápisů do veřejných rejstříků činností notáře, přičemž zákon toto pravidlo zavádí pouze pro veřejné rejstříky uvedené v ZVR.²⁰⁹ Tato nová varianta, která spočívá v tom, že notář může, vedle rejstříkového soudu, rovněž provádět úkon přímého zápisu do obchodního rejstříku vedeného rejstříkovým soudem, je dílčí změnou „sui generis“, která je naroubovaná na koncepci funkce a fungování obchodního rejstříku. Tato uvedená změna však přináší řadu právních problémů. Navíc je toto posilování monopolního postavení notářů spíše opačným trendem, oproti reformám, jenž jsou Světovou bankou v jejích pravidelných hodnotících zprávách Doing business popsány a doporučeny.²¹⁰

Jako každá jiná notářská činnost budou i zápisy do obchodního rejstříku prováděny na žádost osoby oprávněné k podání návrhu na zápis, přičemž musí být splněny určité podmínky. Tyto podmínky (§ 108 ZVR), které musí být splněny, aby notáři mohli provádět přímé zápisy, jsou následující:

²⁰⁷ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2003, xxxvi, s. 29-31

²⁰⁸ Položka 11 odst. 1 písm. c) přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, s. 50 [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/database/Zaverecna-zprava-RIA-k-navrhu-zakona-o-rejstřicich.pdf>

²¹⁰ KAVĚNA, Martin. Postavení notáře při provádění přímých zápisů do obchodního rejstříku podle připravovaného rejstříkového zákona. ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 2.7.2012 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/postaveni-notare-pri-provadeni>

- a) „zapisované skutečnosti mají podklad v notářském zápisu pro zápis do veřejného rejstříku nebo v notářském zápisu o rozhodnutí orgánu právnické osoby sepsaných podle jiného zákona (dále jen „podkladový notářský zápis“),
- b) podkladový notářský zápis obsahuje vyjádření notáře o tom, že obsah právního jednání je v souladu s právními předpisy a se zakladatelským jednáním právnické osoby, popřípadě že byly splněny formalities nebo právní jednání, ke kterým jsou právnická osoba nebo její orgán povinny, nebo
- c) notáři byly předloženy všechny listiny, které tento nebo jiný zákon požadují pro zápis do veřejného rejstříku nebo pro založení do sbírky listin.“²¹¹

Jelikož lze splnit další podmínky pro zápis do obchodního rejstříku až po sepsání podkladového notářského zápisu (např. v případě splacení vkladů při založení s.r.o.), zápis notářem bude možné v takovém případě provést až na základě jeho osvědčení, že tyto další požadavky byly pro tento zápis splněny. Pokud by notářský zápis o osvědčení notář odmítl sepsat (z důvodů uvedených v § 80h odst. 2 notářského řádu), žadatel pouze nebude moci využít tuto alternativní možnost využít zápis notářem, přičemž mu však nic nebrání v tom, aby návrh podal standardní cestou, tj. rejstříkovému soudu. Taková osvědčení obsahují právě jen vyjádření notáře, jenž potvrzuje, že byly dodrženy všechny předepsané formalities a soulad celého procesu s právními předpisy a zakladatelskými jednáními.²¹²

Provádění těchto zápisů notářem nelze považovat za řízení (ani soudní ani jiné). Jako předpoklad pro provádění takových zápisů je nutné považovat to, aby činnost notáře byla prováděna nestranně, proto musí být stanoveno, že provádění zápisů se považuje za výkon notářství.²¹³ Určitou nerovnost vytváří ZVR ustanovením § 110, ze kterého plyne, že jen notářské zápisy vyhotovené určitým notářem mohou být podkladem pro přímý zápis provedený stejným notářem, přestože jsou všechny notářské zápisy vyhotovené kterýmkoli notářem bez rozdílu nadány stejnou veřejnou vírou v jejich autentičnost a obsah. Pokud notář, který provádí tento přímý zápis, kdy podklady a znění obchodní firmy tedy posuzuje nestranně, poskytoval dříve svému klientovi rovněž právní poradenství, může se velmi snadno dostat do konfliktu zájmů. Je tak možné, aby nastala situace, kdy notář bude v jednom

²¹¹ § 108 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

²¹² Důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, s. 51 [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/database/Zaverecna-zprava-RIA-k-navrhu-zakona-o-rejstřicich.pdf>

²¹³ Tamtéž, s. 51

okamžiku vystupovat jako „právní přítel“ svého klienta (v rámci tzv. další činnosti notáře-právního poradenství), radit mu ohledně podkladů a dokumentů či ohledně znění obchodní firmy, a ve druhé fázi již bude vrchnostensky vystupovat jako rejstříkový orgán, provádět formální přezkum návrhu na přímý zápis a rozhodovat o jeho provedení či neprovedení. Hlavní princip notářství (zásada nestrannosti) se totiž při poskytování právních služeb notářem neuplatňuje. Tuto pravomoc provádět přímé zápisy, která je ZVR svěřena notářům, je proto nutné považovat za přenesení části soudní moci na notáře k provedení úkonu soudu. To dokládá i skutečnost, že je obchodní rejstřík i nadále veden a spravován rejstříkovými soudy, tudíž se pojmově nejedná o notářskou činnost, nýbrž o výkon přenesené soudní moci. Českému právnímu řádu je známo několik případů, kdy k takovému přenesení státní moci dochází, např. na notáře jako soudní komisaře v dědickém řízení, na soudní exekutory, apod. Možným řešením, jak tomuto konfliktu předejít, by mohl být zákonem zakotvený zákaz, aby notář poskytoval navrhovatelům přímého zápisu právní porady. Poradenskou činnost by pak bylo nutné svěřit výhradně do rukou advokátů.²¹⁴

Notář provede zápis podle ZVR či jiného zákona do obchodního rejstříku dálkovým přístupem bez zbytečného odkladu po podání žádosti o zápis, pokud jsou jednotlivé podmínky pro zápis požadovaných zapisovaných skutečností splněny.²¹⁵

Ke vzniku společnosti s ručením omezeným, tak může dojít i touto cestou, tj. přímým zápisem notáře. Jelikož zápis do obchodního rejstříku je proveden notářem bez zbytečného odkladu (při splnění podmínek), a to dálkovým přístupem, lze očekávat, že by tímto postupem mohlo dojít k výraznému zrychlení rejstříkové agendy.

Provádění plnohodnotných zápisů notáři se však v nejlepším případě dočkáme v dubnu roku 2014, což vyplývá z harmonogramu plánovaného zpracování změny Informačního systému obchodního rejstříku. Nejpozději ke dni 31. 3. 2014 je plánováno i rozšíření notářských možností o prvozápis s.r.o.²¹⁶

Výhodou přímého zápisu notářem bude např. to, že:

²¹⁴ KAVĚNA, Martin. Postavení notáře při provádění přímých zápisů do obchodního rejstříku podle připravovaného rejstříkového zákona. ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 2.7.2012 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/postaveni-notare-pri-provadeni>

²¹⁵ § 13 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

²¹⁶ KRÍŽOVÁ, Jana a Jan KRAMPERA. Přímé zápisy prováděné notáři do obchodního rejstříku v roce 2014. *Epravo.cz* [online]. 6.1.2014 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/prime-zapisy-provadene-notari-do-obchodniho-rejstriku-v-roce-2014-93311.html>

- 1) na rozdíl od rejstříkového soudu musí notář provést zápis bez zbytečného odkladu, tudíž není vázán 5 denní lhůtou jako soud,
- 2) odpadne povinnost vyplňovat rejstříkový formulář,
- 3) odpadne též nutnost podávat návrh u místně příslušného rejstříkového soudu, neboť notář bude mít v podstatě přístup do obchodního rejstříku odkudkoliv,
- 4) nebude docházet k prodlužování lhůt pro zápis do rejstříku, neboť veškeré podklady jsou předkládány přímo notáři, jenž si v případě potřeby okamžitě vyžádá jejich doplnění,
- 5) zjevné nesprávnosti v zápisu opraví notář, který tento zápis provedl, a to kdykoliv i bez návrhu, přičemž o tom pouze vyrozumí zapsanou osobu tím, že jí zašle výpis z obchodního rejstříku (odpadne tak zbytečné a zpoplatněné podávání nových návrhů, jejichž cílem bylo pouhé opravení uvedených chyb, jenž rejstříkové soudy odmítaly opravit bez návrhu).²¹⁷

4.6 Následky vzniku s.r.o.

Vznik společnosti s ručením omezeným znamená vznik její svéprávnosti, čímž dochází k tomu, že společnost je způsobilá nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se též k povinnostem. Teprve výše uvedeným zápisem, kterým je dovršen proces konstituování, tak s.r.o. může vystupovat v právních vztazích jako subjekt práva a právně v těchto vztazích i jednat. Lze samozřejmě odkázat na možné jednání před vznikem společnosti, ale takové jednání, jak již bylo řečeno, má určitá omezení, určité podmínky pro vázanost společnosti tímto jednáním apod. Až zápisem do obchodního rejstříku je předmětná společnost způsobilá právně jednat, přičemž svéprávnosti se po zápisu nemůže vzdát ani z části.²¹⁸

Okamžik vzniku společnosti je také spjat se vznikem určitých povinností. Mezi tyto povinnosti lze zařadit např. povinnost vést účetnictví, kdy ke dni vzniku sestavuje zahajovací rozvahu a otevírá účetní knihy. Stejně tak mezi tyto povinnosti patří registrační povinnost k daním, kdy o tomto lze obecně říci, že povinnost podat přihlášku k registraci k dani

²¹⁷ LINHART, Aleš. Revoluce v obchodním rejstříku: Notáři budou oprávněni provádět přímý zápis. *Podnikatel.cz* [online]. 6.2.2014 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/revoluce-v-obchodnim-rejstriku-notari-budou-opravneni-provadet-primy-zapis/>

²¹⁸ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právníkové osoby v novém občanském zákoníku: komentář* : [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s.22

z příjmů právnických osob u příslušného správce daně má právnická osoba do 15 dnů od svého vzniku. Avšak jelikož společnost s ručením omezeným nemusí být založena jen za účelem podnikání, platí pro tyto společnosti povinnost podat přihlášku k registraci k dani z příjmů právnických osob u příslušného správce daně do 15 dnů ode dne, kdy začnou vykonávat činnost, která je zdrojem příjmů, nebo kdy začnou přijímat příjmy. Z registrační povinnosti jsou však vyloučeny ty právnické osoby, jež nejsou založeny za účelem podnikání, jejichž příjmy jsou tvořeny jen příjmy

- 1) „*kteřé nejsou předmětem daně,*
- 2) *kteřé jsou osvobozené od daně, nebo*
- 3) *z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.*“²¹⁹

Jakmile je společnost zapsána do obchodního rejstříku, není možné se domáhat určení, že nevznikla. Z tohoto důvodu není možné zrušit její zápis do obchodního rejstříku (§ 128 NOZ).²²⁰ Ani ustanovení § 129 NOZ či § 92 ZOK nestanovuje výjimku k otázce vzniku, ale k neplatnosti právnické osoby. Jestliže je naplněn jeden z taxativně uvedených důvodů těchto ustanovení, soud prohlásí společnost za neplatnou, přičemž je zároveň dána § 130 NOZ možná konvalidace. V případě, že soud tedy neprohlásí společnost za neplatnou, musí každý respektovat ustanovení § 128 NOZ a považovat společnost za svéprávnou (za vzniklou).²²¹ Dále se vznikem společnosti dochází též k již zmíněnému převodu vlastnického práva k předmětu vkladu na společnost, ze zakladatelů společnosti se stávají společníci společnosti, společnosti je jako právnické osobě povinně zřízena datová schránka apod.

²¹⁹ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář* : [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 23-24

²²⁰ § 128 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²²¹ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku: komentář* : [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, s. 28-29

5 Komparace české právní úpravy se zahraniční právní úpravou

5.1 Slovenská právní úprava s.r.o.

Společnost s ručením omezeným se na Slovensku řadí též mezi kapitálové obchodní společnosti, jejichž dominujícím a typickým znakem je vytvořené základní jmění.²²² Způsob vytváření základního jmění a z toho vyplývající režim obchodních podílů společníků je hlavním znakem, který tuto formu odlišuje od jiných kapitálových společností.²²³ Za další typické znaky s.r.o. lze označit např. vkladovou povinnost společníků či existenci valné hromady jako nejvyššího orgánu společnosti. Taktéž povinná tvorba rezervního fondu je charakteristickým rysem s.r.o. na Slovensku.²²⁴ Nutno podotknout, že v České republice již není zákonem stanovena povinná tvorba rezervního fondu u společnosti s ručením omezeným, což ovšem nebrání tomu, aby tvorba rezervního fondu byla společenskou smlouvou upravena.

Podobně jako v české právní úpravě se i zde vyskytují některé prvky osobních společností. Mezi tyto prvky se řadí např. možnost omezit převoditelnost obchodních podílů ve společenské smlouvě, dědění obchodního podílu, povinnost přispět na úhradu ztrát společnosti či omezení, že každý společník může mít pouze jeden obchodní podíl. Společnost může být založena nejen za účelem podnikání, ale též za jiným účelem (např. kulturním, sportovním, charitativním apod.). Bez ohledu na to, zda se jedná o fyzickou osobu nebo právnickou, je společník s.r.o. odlišným subjektem od společnosti a za její závazky proto neodpovídá, ale ručí (celým svým majetkem). Nicméně rozsah tohoto ručení je omezený do výšky nesplaceného vkladu do společnosti, přičemž směrodatným je v takovém případě stav, který je zapsán v obchodním rejstříku.²²⁵ Společnost si vytváří vlastní orgány, jež vyjadřují její vůli. Společník nemá oprávnění jednat jménem společnosti či rozhodovat o jejích vnitřních záležitostech, ale může tak činit jako člen orgánu společnosti (valné

²²² SUCHOŽA, Jozef, Ján HUSÁR et al. *Obchodné právo*. Bratislava: Iura Edition, 2009, s. 447

²²³ OVEČKOVÁ, Oľga et al. *Obchodný zákonník: komentár*. 3., dop. a prepracované vyd. Bratislava: Iura Edition, c2012, 2 v., s. 495

²²⁴ SUCHOŽA, Jozef, Ján HUSÁR et al. *Obchodné právo*. Bratislava: Iura Edition, 2009, s. 447

²²⁵ Tamtéž, s. 447-448

hromady) nebo jako jednatel.²²⁶ Vlastní úprava společnosti s ručením omezeným je obsažena v paragrafech 105 až 153 „obchodného zákonníka“.

5.2 Založení a vznik s.r.o. na Slovensku

Podobně jako v právní úpravě České republiky je i ve slovenské právní úpravě proces konstituování společnosti s ručením omezeným rozdělen do dvou etap, kdy první etapou je založení společnosti a tou druhou je její vznik. Založení společnosti tedy časově předchází jejímu vzniku. Pro založení společnosti je zásadně vyžadováno uzavření či vyhotovení zakladatelského dokumentu. „*Spoločnosť s ručením obmedzeným*“ se zakládá společenskou smlouvou, jestliže je společnost zakládána více zakladateli. Pro tuto společenskou smlouvu je nutné, aby byla podepsána všemi zakladateli (s úředně ověřenými podpisy).²²⁷ V případě, že je společnost zakládána jednou osobou, pak společenskou smlouvu nahrazuje zakladatelská listina, která musí obsahovat stejné podstatné části jako společenská smlouva.²²⁸ K založení společnosti dochází účinností společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny, tedy momentem podepsání zakladatelského dokumentu posledním zakladatelem s úředně ověřeným podpisem. Zde lze poukázat na to, že v České republice je pro založení s.r.o. vyžadováno, aby společenská smlouva byla sepsána ve formě notářského zápisu. Slovenská právní úprava věnující se založení s.r.o. tuto formu notářského zápisu nevyžaduje.

Tuto obchodní společnost je možné založit pouze dobrovolně na základě svobodného rozhodnutí zakladatele (zakladatelů). Společnost může být založena na dobu určitou či na dobu neurčitou, přičemž platí, že pokud není při založení společnosti výslovně určeno, že se společnost zakládá na dobu určitou, tak se zakládá na dobu neurčitou. Při zakládání společnosti s ručením omezeným na Slovensku však platí určitá omezení, která limitují svobodu rozhodování zakladatelů při výběru této právní formy obchodní společnosti. Mezi tyto omezení patří:

- 1) Fyzická osoba může být jediným společníkem nejvíce ve třech společnostech s ručením omezeným (dle ustanovení § 105a odst. 1 obchodného zákonníku).

²²⁶ OVEČKOVÁ, Oľga et al. *Obchodný zákonník: komentár*. 3., dop. a prepracované vyd. Bratislava: Iura Edition, c2012, 2 v., s. 495

²²⁷ SUCHOŽA, Jozef, Ján HUSÁR, Karel MAREK a Přemysl RABAN. *Česko-slovenské kontexty obchodního práva: právní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 126-127

²²⁸ § 57 odst. 3 zákona č. 513/1993 Zb., obchodný zákonník, v znení pozdejsich predpisu

- 2) Společnost s ručením omezeným s jedním společníkem nemůže být jediným zakladatelem jiné společnosti (dle ustanovení § 105a odst. 1 obchodního zákonníku).
- 3) Společnost s ručením omezeným může mít nejvíc 50 společníků (dle ustanovení § 105 odst. 3 obchodního zákonníku).²²⁹

Výše uvedená omezení, která pro zakládání s.r.o. v České republice byla dříve také uplatňována, mají zamezovat tomu, aby docházelo k řetězení společností s ručením omezeným.

Uvedené zakladatelské dokumenty musí mít písemnou formu a podpisy všech zakladatelů musí být osvědčené, přičemž další zpřísněné požadavky na formu těchto zakladatelských dokumentů zákon nestanovuje. Co se týče obsahových náležitostí, tak je (podobně jako v české právní úpravě) možné rozlišovat náležitosti obligatorní a fakultativní. Za podstatné obsahové náležitosti stanovené zákonem je nutné považovat ty náležitosti, bez kterých by společenská smlouva nebyla platně uzavřená. Ty náležitosti, jenž se stávají obsahem společenské smlouvy v případě, když se společníci své vnitřní vztahy rozhodnou upravit nad rámec zákonem kogentně stanoveného povinného obsahu společenské smlouvy, se pak označují za fakultativní obsahové náležitosti. Mezi podstatné obsahové náležitosti, jenž jsou vyžadovány ustanovením § 110 obchodního zákonníka, patří:

- 1) obchodní jméno a sídlo společnosti,
- 2) určení společníků (tj. jejich identifikace) uvedením názvu a sídla právnické osoby nebo jména a bydliště fyzické osoby,
- 3) výši základního jmění (alespoň 5000 eur), výši vkladu každého společníka (nejméně 750 eur) a také výši splacených vkladů při založení společnosti včetně způsobu a lhůty splacení vkladu, a v případě nepeněžitých vkladů i jejich předmět a určení peněžní sumy, v jaké se nepeněžitý vklad započítává na vklad společníka, k němuž se zavázal,
- 4) jména, příjmení, bydliště a rodná čísla prvních jednatelů společnosti a způsob, jakým jednájí jménem společnosti (u zahraniční fyzické osoby se uvádí datum narození, jestliže rodné číslo nebylo přidělené),

²²⁹ SUCHOŽA, Jozef, Ján HUSÁR, Karel MAREK a Přemysl RABAN. *Česko-slovenské kontexty obchodního práva: právní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 127-128

- 5) jména, příjmení, bydliště a rodná čísla členů první dozorčí rady, jestliže se zřizuje (také v tomto případě platí, že u zahraniční fyzické osoby, které nebylo přiděleno rodné číslo, se uvádí datum její narození),
- 6) určení správce vkladů (dle ustanovení § 60 odst. 1 obchodního zákoníka),
- 7) výše rezervního fondu, pokud společnost při svém vzniku tento rezervní fond vytváří (nejméně však ve výši odpovídající 10 % základního jmění),
- 8) výše, do které je společnost povinna rezervní fond doplňovat, jakož i způsob jeho doplňování (bez ohledu na to, zda dochází k tvorbě rezervního fondu, tvoří tento údaj povinný obsah společenské smlouvy),
- 9) výhody, jenž jsou poskytnuty osobám podílejícím se na založení společnosti nebo na činnosti směřující k nabytí oprávnění na její činnost (tyto výhody se ve společenské smlouvě uvádí jen tehdy, pokud jsou poskytovány),
- 10) předpokládané náklady společnosti související se založením a vznikem s.r.o. (např. náklady za právní služby spojené se sepsáním společenské smlouvy, náklady spojené se založením účtu, soudní poplatky apod.) a
- 11) další údaje, jestliže tak zákon stanoví.²³⁰

Podle výše uvedených náležitostí společenské smlouvy lze pozorovat určité odchylky mezi českou a slovenskou právní úpravou. Za podstatnou odchylku lze např. považovat minimální výši základního kapitálu a minimální výši vkladu každého společníka. ZOK stanovuje minimální výši vkladu každého společníka na 1 Kč a zároveň přímo neuvádí minimální výši základního kapitálu, z čehož lze dovodit, že minimální výše základního kapitálu u jednočlenné společnosti s ručením omezeným v České republice je 1 Kč. Zatímco tedy česká právní úprava stanovuje minimální výši základního kapitálu 1 Kč, slovenská právní úprava stanoví, že minimální výše základního jmění společnosti musí být alespoň 5000 eur a musí odpovídat součtu vkladů všech společníků, přičemž výše vkladu každého společníka musí být nejméně 750 eur. Slovenská právní úprava se v tomto ohledu tedy velmi podobá právní úpravě před účinností ZOK, kdy obchodní zákoník stanovil, že výše základního kapitálu musí činit alespoň 200 000 Kč a výše vkladu společníka musí činit alespoň 20 000 Kč. Slovenská právní úprava z tohoto hlediska tak nezaznamenala žádnou větší změnu (kromě změn souvisejících s přechodem na euro).

²³⁰ ŽITŇANSKÁ, Lucia, Oľga OVEČKOVÁ et al. *Základy obchodného práva*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, v. <1>., s. 270

Další odchylkou je otázka povinné tvorby rezervního fondu. Na rozdíl od české úpravy, která tuto povinnou tvorbu rezervního fondu vypustila, na Slovensku se s ní stále počítá, kdy při založení je navíc nutné, aby ve společenské smlouvě byla určena výše, do které je společnost povinna rezervní fond doplňovat, jakož i způsob jeho doplňování. Pokud má být rezervní fond vytvořen již při vzniku společnosti je zapotřebí též uvést jeho výši, přičemž jeho minimální výše musí odpovídat nejméně 10 % základního jmění. Rozdíl lze spatřovat též ve výše uvedeném náležitém vyčíslení předpokládaných nákladů, jenž se založením a vznikem s.r.o. souvisí. Takové vyčíslení předpokládaných nákladů ZOK ve společenské smlouvě nevyžaduje. Ani podstatnou náležitost týkající se povinného uvedení výhod, jenž jsou poskytnuty osobám podílejícím se na založení společnosti nebo na činnosti směřující k nabytí oprávnění na její činnost, zákon o obchodních korporacích nestanovuje. Slovenský obchodní zákoník však zase např. nestanovuje požadavek určení druhů podílů ve společenské smlouvě, což je logické, neboť ani nepřipouští vznik různých druhů podílů na rozdíl od ZOK. Stejně tomu je např. u určení osoby znalce, který provede ocenění nepeněžitěho vkladu, proto slovenský obchodní zákoník takovýto povinný údaj ve společenské smlouvě rovněž nevyžaduje.

Aby byl úspěšně završen proces vytváření společnosti, musí zakladatelé po založení společnosti učinit (podobně jako v ČR) ještě některé potřebné úkony, jimž jsou například:

- 1) odkup či pronajmutí nemovitosti, kde bude mít společnost své sídlo či získání souhlasu vlastníka nemovitosti se zápisem nemovitosti jako sídla společnosti do obchodního rejstříku,
- 2) získání oprávnění na vykonávání těch činností, jenž jsou uvedené v předmětu podnikání společnosti,
- 3) splacení nepeněžitých vkladů nebo části peněžitých vkladů správci vkladů (ZOK v tomto případě rozlišuje mezi vnesením a splacením vkladů v závislosti na tom, zda je vklad peněžitý či nepeněžitý)
- 4) vydání prohlášení správce vkladů o splacení nejméně 30 % peněžitých vkladů a také o tom, že celková hodnota splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou odevzdaných nepeněžitých vkladů představuje alespoň 50 % ze zákonem

stanovené minimální výše základního jmění²³¹ (ZOK vyžaduje splacení celého vkladového ázia a na každý peněžitý vklad nejméně jeho 30 %).

Návrh na zápis je nutné podat do 90 dnů od této doby, co byla společnost založena, tedy od podepsání společenské smlouvy, nebo od doručení průkazu živnostenského či jiného podnikatelského oprávnění. Tato lhůta byla dříve v české úpravě totožná, nyní je stanovena na 6 měsíců od založení společnosti. Tento návrh je zapotřebí, aby podepsali všichni jednatele, přičemž jednatel může k podání návrhu zplnomocnit osobu jinou. Na návrhu na zápis do obchodního rejstříku musí být pravost podpisů jednatelů osvědčená. K návrhu na zápis je nutné doložit listiny o skutečnostech, které se mají zapsat do obchodního rejstříku. Seznam listin, které mají být k návrhu přiloženy, stanovuje vyhláška č. 25/2004 Z.z.²³²

Jako odchylku slovenské úpravy v otázkách listin, jenž mají být přiloženy k návrhu na zápis, lze uvést například:

- 1) písemné prohlášení zakladatele, že není jediným společníkem ve více než dvou společnostech s ručením omezeným, pokud společnost založila jediná fyzická osoba,
- 2) písemné prohlášení zakladatele, že společnost s ručením omezeným, která je zakladatelem, má více společníků, pokud společnost založila jedna společnost s ručením omezeným.²³³

Obecně lze říci, že předchozí česká právní úprava (tj. úprava v obchodním zákoníku), která se týkala založení a vzniku, měla velmi blízko k té slovenské a v jistých ohledech byla téměř totožná. Takové závěry však nejsou překvapující, neboť obě tyto právní úpravy pramení ze společných historických kořenů a ještě před „pár lety“ platila pro tyto (dnes již samostatné) státní útvary jednotná právní úprava. Nyní se však v souvislosti s rekodifikací českého soukromého práva některé podobnosti vytratily. Autor práce v tomto ohledu hodnotí českou úpravu jako pokrokovější. Zároveň lze říci, že se česká právní úprava založení a vzniku s.r.o. přibližuje požadavkům evropského práva více než ta slovenská.

²³¹ SUCHOŽA, Jozef, Ján HUSÁR, Karel MAREK a Přemysl RABAN. *Česko-slovenské kontexty obchodního práva: právní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 205

²³² OVEČKOVÁ, Olĝa et al. *Obchodný zákonník: komentár*. 3., dop. a prepracované vyd. Bratislava: Iura Edition, c2012, 2 v., s. 523-524

²³³ Tamtéž, s. 524

5.3 Societas Privata Europaea

V souvislosti se zlepšením přístupu malých a středních podniků na jednotný trh, usnadnění jejich růstu a umožnění jim rozvíjet svůj podnikatelský potenciál vznikl návrh nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, který je součástí balíčku určeného na pomoc malým a středním podnikům (označovaný jako akt o drobném podnikání pro Evropu). Vzhledem k tomu, že malé a střední podniky tvořili v roce 2008 více než 99 % společností v Evropské unii, ale pouze 8 % z nich se zabývá přeshraničním obchodem a jen 5 % má dceřiné společnosti či společné podniky v zahraničí, klade si tento akt o drobném podnikání za cíl usnadnit malým a středním podnikům podnikání na jednotném trhu, a tudíž také zlepšit jejich tržní výkonnost.²³⁴

Nová evropská právní forma, kterou tato iniciativa vytváří, má posílit konkurenceschopnost malých a středních podniků tím, že usnadní jejich zakládání a činnosti na jednotném trhu. Návrh je přizpůsoben specifickým potřebám malých a středních podniků, přičemž má umožnit podnikatelům, aby mohli zakládat SPE na základě stejných, jednoduchých a pružných ustanovení práva společností ve všech členských státech. Návrh má těmto podnikům poskytnout nástroj, který by usnadnil rozšiřování jejich činností do dalších členských států a zároveň snížil náklady na dodržování předpisů při vytváření a činnosti podniků, jenž plynou z rozdílů mezi vnitrostátními předpisy pro zakládání a činnost společností.²³⁵

Podle návrhu by měla SPE představovat formu evropského „s.r.o.“, která má právní osobnost a základní kapitál (musí činit alespoň 1 EUR), jenž je rozvržen na obchodní podíly, a její obchodní podíly nesmí být veřejně nabízeny ani obchodovány. Dalším požadavkem je ručení společníka jen do výše částky, kterou upsal či s jehož upsáním souhlasil. SPE může být založena jednou či více fyzickými i právnickými osobami, přičemž návrh nařízení neomezuje způsob, jakým lze SPE vytvořit, tudíž lze takovou společnost založit *ex nihilo* v souladu s ustanoveními návrhu nařízení, nebo rovněž vytvořit SPE přeměnou či rozdělením stávající společnosti anebo fúzí stávajících společností.²³⁶

²³⁴ Důvodová zpráva k návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti, s. 2-3

²³⁵ Tamtéž, s. 2-3

²³⁶ Tamtéž, s. 5-6

Za firmou evropské společnosti se uvádí zkratka „SPE“, což latinsky znamená „*Societas Privata Europaea*“.²³⁷ Podle článku 7 návrhu nařízení musí mít SPE své sídlo a správní ústředí či hlavní provozovnu ve Společenství, tedy v různých členských státech, přičemž není povinna tuto ústřední správu nebo hlavní provozovnu mít v členském státě, kde má své sídlo.²³⁸ Ustanovení čl. 8 návrhu nařízení stanoví, že SPE musí mít stanovy, jenž se vztahují přinejmenším na věci, které jsou uvedeny v tomto předmětném návrhu nařízení v příloze I.²³⁹ Příloha I, tak stanoví, jaké obsahové náležitosti stanov SPE alespoň upravují (např. firma SPE, jména, firmy nebo názvy zakládajících společníků SPE a jmenovitou hodnotu či účetní hodnotu obchodních podílů, jenž drží, počáteční kapitál SPE aj.).²⁴⁰ Co se týče formy stanov, tak návrh předpokládá písemnou formu stanov s podpisy každého zakládajícího společníka.²⁴¹

SPE vzniká dnem, kdy je zapsána do rejstříku, který je určen použitelným vnitrostátním právem dle článku 3 směrnice 68/151/EHS. Každá SPE se v členském státě, v němž má své sídlo, do takového rejstříku zapisuje.²⁴² Tímto zápisem SPE nabývá práva a povinnosti.²⁴³ Žádost k tomuto zápisu podávají zakládající společníci SPE či jakákoli jimi zmocněná osoba, přičemž se tato žádost podává elektronickými prostředky.²⁴⁴ Při žádosti o zápis SPE do rejstříku členské státy nepožadují, aby se předkládaly jiné údaje a listiny než tyto následující:

- 1) *„firma a adresa jejího sídla,*
- 2) *jméno, adresy a jakékoli další údaje, které jsou nezbytné k určení totožnosti osob, jenž jsou oprávněny zastupovat SPE vůči třetím osobám a v soudních řízeních či se podílet na správě SPE, dohledu nad ní a její kontrole,*
- 3) *základní kapitál SPE,*
- 4) *druhy obchodních podílů a počet obchodních podílů každého druhu,*
- 5) *celkový počet obchodních podílů,*
- 6) *jmenovitá hodnota nebo účetní hodnota obchodních podílů,*

²³⁷ Čl. 6 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²³⁸ Čl. 7 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²³⁹ Čl. 8 odst. 1 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²⁴⁰ Příloha I k návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²⁴¹ Č. 8 odst. 2 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²⁴² Čl. 9 odst. 1 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²⁴³ Čl. 9 odst. 2 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²⁴⁴ Čl. 10 odst. 1 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

7) *stanovy SPE*.²⁴⁵ Všechny tyto uvedené údaje se podle čl. 10 odst. 3 návrhu nařízení poskytují v jazyce, které požaduje použitelné vnitrostátní právo.²⁴⁶

Jak již bylo výše řečeno, musí základní kapitál SPE činit alespoň 1 EUR. Základní kapitál SPE tak musí být vyjádřen v eurech a musí být zcela upsán, přičemž obchodní podíly SPE nemusí být při vydání zcela splaceny.²⁴⁷ Z hlediska minimální výše základního kapitálu se návrh také odchyluje od tradičního přístupu, který považuje vysoký minimální základní kapitál za prostředek, jenž poskytuje ochranu věřitelům. Studie prokazují, že věřitelé dávají přednost jinému hledisku, než je hledisko základního kapitálu. Jiným hlediskem, jak poskytnout věřitelům určitou garanci, může být např. hledisko peněžního toku, která jsou důležitější pro platební schopnost. Malé podniky někdy zase nabízejí svým věřitelům (např. bankám) osobní záruky. Dodavatelé zase někdy např. zajišťují své pohledávky tím, že vlastnictví zboží přechází na jinou osobu až po zaplacení. V závislosti na tom, jakou činnost společnost provozuje, se též odvíjí i různé potřeby kapitálu, proto je velmi obtížné určit přiměřený kapitál pro všechny společnosti. Nejlepší předpoklady k určení, jaké má závod potřeby kapitálu, mají společníci společnosti,²⁴⁸ proto je otázka výše základního kapitálu v podstatě ponechána v jejich rukou. Jelikož jsou stávající formy společností v rámci EU uzpůsobeny velkým podnikům, zavedení formy SPE by zajisté malé a střední podniky uvítaly. Při porovnání tohoto návrhu s naší českou úpravou je vidět, že se naše nová úprava nechala návrhem do jisté míry inspirovat.

²⁴⁵ Čl. 10 odst. 2 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²⁴⁶ Čl. 10 odst. 3 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²⁴⁷ Čl. 19 návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti

²⁴⁸ Důvodová zpráva k návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM, o statutu evropské soukromé společnosti, s. 7

6 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo uceleným způsobem popsat „cestu“, kterou musí potenciální zakladatel společnosti s ručením omezeným ujit, aby dosáhl úspěšného zápisu do obchodního rejstříku. Tohoto cíle bylo dosaženo prostřednictvím výkladu v kapitole třetí a čtvrté, kde je současně těžiště celé práce. Jako stěžejní cíl práce si pak autor práce stanovil zhodnocení vybraných změn, které nová právní úprava přinesla, a jejich kladů a záporů. Proces vedoucí ke vzniku předmětné společnosti považuje autor za proces, v němž došlo k odstranění určitých bariér, jenž mohly být některým potenciálním podnikatelům na překážku. Tyto požadavky, které dříve obchodní zákoník upravoval, však nebyly vypuštěny bezdůvodně (např. minimální výše základního kapitálu). V případě minimální výše základního kapitálu bylo zákonodárcem poukázáno na to, že tradiční přístup spočívající v garanční roli základního kapitálu je přeceňovaný, neboť již dnes bývá v praxi nahrazen jinými mechanismy (např. osobními zárukami), které se z pohledu třetích osob jeví jako efektivnější. Tyto ukazatele vzali tvůrci zákona v potaz a minimální výši základního kapitálu v podobě 200 000 Kč vypustili a nahradili mechanismy, které se z pohledu autora zdají účinnějšími. Autor práce se též domnívá, že je velmi obtížné určit, jaká výše kapitálu je pro danou činnost společnosti potřebná, ale neztotožňuje se ani s tím, že je nutné určit minimální výši vkladu na 1 Kč. Jestliže je tato částka povinné minimální výše vkladu takto nízká, tedy prakticky zanedbatelná a svou hodnotou spíše symbolická, nevidí autor důvod, proč by taková minimální výše měla být vůbec zákonem stanovena. Souhlasí též s odůvodněním návrhu nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, že nejlepší předpoklady pro určení takového potřebného kapitálu mají společníci společnosti.

Změny, které zákon o obchodních korporacích přináší ohledně výběru znalce, tedy to, že znalec je dnes vybírán zakladateli společnosti a není jmenován soudem, lze hodnotit kladně, neboť jejich záměrem je docílení toho, aby byl znalec vybrán rychlejším a levnějším postupem. Zde se autor domnívá, že ukáže až praxe, jestli bude znalec při svých zjištění postupovat objektivně. Pozitivním hlediskem bude jistě i to, že se soudům sníží jejich agenda. Rovněž zakladatelé uvítají tuto změnu, neboť nebudou muset podávat k soudu návrh na jmenování znalce a hradit tak za něj poplatek, čímž ušetří i čas a náklady na založení společnosti. Za stěžejní cíl si autor práce také kladl objasnění otázky týkající se přímých zápisů notářem. K této oblasti je nutno podotknout, že přímý zápis notářem představuje pro autora velmi dobrý alternativní způsob, jak nechat společnost s ručením omezeným zapsat

do obchodního rejstříku. Lze předpokládat, že by tímto postupem mohlo být odlehčeno rejstříkové agendě soudů a zároveň by tím mohlo dojít ke zrychlení zápisu společnosti. Stejně tak si autor myslí, že pravomoc notáře takový zápis provést je přenesenou částí soudní moci, což dovozuje ze skutečnosti, že je obchodní rejstřík nadále veden a spravován rejstříkovými soudy. Které variantě by dal autor práce tedy přednost? Přestože je tento zápis provedený notářem „čerstvou“ novinkou, dal by autor práce přednost právě alternativě zápisu notářem před zápisem provedeným soudem, neboť se domnívá, že notář bude více napomáhat při přípravě dokládání listin nezbytných pro zápis společnosti do obchodního rejstříku. Také by tímto odpadla práce zakladatelům vyplňovat elektronický formulář, což lze považovat též za kladný přínos, neboť notář tento formulář vyplní správně a zakladatel si tak nemusí s jeho vyplňováním dělat starosti, přestože se autor práce domnívá, že vyplnění tohoto formuláře není příliš obtížné. Jestliže je nutné, aby společenská smlouva byla sepsána ve formě notářského zápisu, zakladatel se tak musí stejně dostavit k notáři. Proto lze považovat za rozumné, když tento zakladatel společnosti pak požádá stejného notáře i o zápis společnosti do obchodního rejstříku, neboť s ním bude mít určité zkušenosti. Přestože by v takové situaci neměl existovat vztah notář-klient, lze předpokládat, že takový vztah nebude výjimkou. Z toho důvodu lze usuzovat, že notář bude k zakladatelům společnosti, kteří ho o tento zápis požádají, přistupovat ochotněji a na případné nesprávnosti zakladatele včas upozorní.

V případě, že se někdo rozhodne pro založení této právní formy, pak je zapotřebí vzít v potaz náklady s tímto založením spojené. V očích neodborné veřejnosti se totiž může jevit, že založení s.r.o. v konečném důsledku vyjde opravdu na pouhou jednu korunu, čemuž se nelze příliš divit, když právě takové informace bývají v médiích velmi často prezentovány.

V kapitole věnující se zahraniční právní úpravě autor porovnával slovenskou právní úpravu s právní úpravou českou. Proces, jehož výsledkem má být vznik slovenské s.r.o., je opravdu velmi podobný úpravě obsažené v předešlém českém obchodním zákoníku. Rozdíly mezi úpravami tak v zásadě odpovídají rozdílům mezi naší novou úpravou a úpravou dřívější. V poslední řadě se autor věnoval i evropské soukromé společnosti, která je zatím pouze v podobě návrhu, přičemž se lze domnívat, že by zavedení této právní formy mohlo rozšířit obzory malým a středním podnikatelům. Pokud by návrh byl schválen, lze předpokládat, že by založení SPE nebylo v českém prostředí problematické. Při porovnání

české úpravy založení s.r.o. se založením navrhované společnosti je vidět, že česká právní úprava na tento návrh aktuálně reaguje, např. v otázce výše základního kapitálu.

Autor práce je toho názoru, že současná česká úprava se částečně přizpůsobila požadavkům moderní doby a předpisům evropského práva. V procesu konstituování společnosti s ručením omezeným z pohledu autora práce došlo po rekodifikaci soukromého práva i k určitému odlehčení pro budoucí zakladatele, a to jak z pohledu ekonomického, tak z pohledu časového.

Resumé

In this thesis, the author discusses the establishing of a limited liability company. The author speaks on that topic according to the new regulations and is highlighting the significant changes. In the second chapter the author talks about the history of the limited liability company. This chapter tries to describe the characteristics of the company and its organizational structure. The third chapter is the main part of this thesis. Here the author presents the foundation of LLC, under which conditions is a foundation of LLC possible, and by whom the company may be established. Much of this chapter is dedicated to founding legal action which must take the form of a notarial deed. If the company is established by more founders, the company is founded by a social contract. If a company is established by one founder then it takes the form of the memorandum. This chapter elaborates the various requirements of the social contract (mandatory and optional). The author discusses work on monetary and non-monetary deposits. Until the establishment of the company, it is necessary to appoint an administrator of the deposit, which will manage these deposits until the establishment of the company. In the fourth chapter, the author of the thesis deals with the formation of the company. Establishment of the company is the moment when the Company may acquire rights and assume obligations. Therefore, it is important to make a deposit in the mandatory scope and obtain the appropriate business license. Then the founder must submit an application for company registration in the commercial register by the Commercial Court. If the proposal is in order, the court writes the company into the Commercial Register. The company is formed by the entry. In the fifth chapter the author compares Czech legal regulations and regulation and the establishment of a limited liability company in the Slovak Republic. When comparing the legislation author of the thesis concludes that the Slovak legislation is very similar to the Czech regulation prior to 2014. Later in this chapter the author describes the establishment of SPE. This company still cannot be established because the draft regulation has not yet been legally approved. This form of company will be appreciated especially by small and medium-sized enterprises.

Přehled použitých pramenů

Monografie

- BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava a Ivana ŠTENGLOVÁ. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, xvii, 660 s. ISBN 80-7179-441-4.
- BĚLOHLÁVEK, Alexander J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-807-3804-510.
- DĚDIČ, Jan a Jana KUNEŠOVÁ-SKÁLOVÁ. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, 751 s. ISBN 80-727-3000-2.
- DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 429 s. ISBN 978-807-4783-265.
- DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002, xxiii, 483 s. ISBN 80-86395-37-5.
- DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: komplexní pohled na s.r.o. 2., přeprac. a rozšířené vyd.* Praha: ASPI, 2005, xxix, 516 s. ISBN 80-735-7089-0.
- ELIÁŠ, Karel et al. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, 1119 s. ISBN 978-80-7208-922-2.
- ELIÁŠ, Karel, Miroslava BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila POKORNÁ et al. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, 617 s. ISBN 80-717-9391-4.
- HAVEL, Bohumil et al. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, 287 s. ISBN 978-807-2089-239.

- HAVEL, Bohumil. *Obchodní korporace ve světle proměn: Variace na neuzavřené téma správy obchodních korporací*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2010, 196 s. ISBN 978-80-87284-11-7.
- HEJDA, Jan et al. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 859 s. ISBN 978-80-7263-823-9.
- HEJDA, Jan et al. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013, 783 s. ISBN 978-807-2019-175.
- HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2003, xxxvi, 1041 s. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 80-717-9664-6.
- OVEČKOVÁ, Olga et al. *Obchodný zákoník: komentár*. 3., dop. a prepracované vyd. Bratislava: Iura Edition, c2012, 2 v., 2192 s. ISBN 978-808-0784-348.
- SUCHOŽA, Jozef, Ján HUSÁR et al. *Obchodné právo*. Bratislava: Iura Edition, 2009, 1100 s. ISBN 978-808-0782-900.
- SUCHOŽA, Jozef, Ján HUSÁR, Karel MAREK a Přemysl RABAN. *Česko-slovenské kontexty obchodního práva: právní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 529 s. ISBN 978-80-7357-707-0.
- SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Lenka DEVEROVÁ et al. *Právní osoby v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 118-418]*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xvii, 522 s. ISBN 978-80-7400-445-2.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2005, 267 s. ISBN 80-735-7115-3
- WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde. 2011, 711 s. ISBN 978-807-2018-420.

- ŽITŇANSKÁ, Lucia, Oľga OVEČKOVÁ et al. *Základy obchodného práva*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, v. <1>., 682 s. ISBN 97880807827641

Právni předpisy

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 323/2013 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku a o zrušení některých vyhlášek
- Nařízení č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstřníků právnických a fyzických osob
- SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 513/1993 Zb., obchodný zákonník, v znení pozdejsich predpisu

- Návrh nařízení Rady 2008/396/KOM ze dne 25.června.2008 o statutu evropské soukromé společnosti. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0396:FIN:CS:PDF>

Judikatura

- Rozhodnutí Krajského soudu Hradec Králové sp. zn. 15 Co 11/93, z 22. listopadu 1993
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7 Cmo 209/2005, z 2. listopadu 2005

Odborná stať

- ŠIMEK, Jiří a Kateřina VALENTOVÁ WORSCHOVÁ. Zákon o obchodních korporacích a jeho návaznost na oceňování a znaleckou praxi. *Bulletin advokacie*. 2014, 1-2, s. 42-43.

Internetové zdroje

- Důvodová zpráva k návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM ze dne 25.června.2008 o statutu evropské soukromé společnosti. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0396:FIN:CS:PDF>
- Důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob [online]. Dostupné z:<http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/Zaverecna-zprava-RIA-k-navrhu-zakona-o-rejstricich.pdf>
- KAVĚNA, Martin. Postavení notáře při provádění přímých zápisů do obchodního rejstříku podle připravovaného rejstříkového zákona. ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 2.7.2012 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/postaveni-notare-pri-provadeni>
- KŘÍŽOVÁ, Jana a Jan KRAMPERA. Přímé zápisy prováděné notáři do obchodního rejstříku v roce 2014. *Epravo.cz* [online]. 6.1.2014 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/prime-zapisy-provadene-notari-do-obchodniho-rejstriku-v-roce-2014-93311.html>

- KUBOVÁ, Jana. Infocentrum: Co nového přinese nový zákon o veřejných rejstřících. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Nový občanský zákoník* [online]. © 2013–2014 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/co-pozitivniho-prinese-novy-zakon-o-verejnych-rejstřících/>
- LINHART, Aleš. Revoluce v obchodním rejstříku: Notáři budou oprávněni provádět přímý zápis. *Podnikatel.cz* [online]. 6.2.2014 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/revoluce-v-obchodnim-rejstřiku-notari-budou-opravneni-provadet-primy-zapis/>
- Příloha I k návrhu nařízení Rady 2008/396/KOM ze dne 25.června.2008 o statutu evropské soukromé společnosti. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 26. 3. 2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0396:FIN:CS:PDF>
- Zákon o obchodních korporacích: Společnost s ručením omezeným. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Nový občanský zákoník* [online]. © 2013–2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/obchodni-korporace/konkretni-zmeny/spolecnost-s-rucenim-omezenym/>
- Zákon o obchodních korporacích: Zrušení obchodního zákoníku. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Nový občanský zákoník* [online]. © 2013–2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/obchodni-korporace/obecne/>